

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PŘESTUPKY PROTI OBČANSKÉMU SOUŽITÍ -
NÁVRHOVÉ PŘESTUPKY

Autor práce: Vlastimil Jégr, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinované studium

Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph. D.

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci. Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jozefu Bandžakovi, Ph.D., za cenné rady a připomínky. Také děkuji PhDr. Lence Havelkové za metodické vedení práce.

ABSTRAKT

JÉGR, V. *Přestupky proti občanskému soužití - Návrhové přestupky: Bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 79 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Klíčová slova: zákon o přestupcích, přestupek proti občanskému soužití, návrhové přestupky, domácí násilí.

V této práci je řešena problematika přestupků proti občanskému soužití se zaměřením na návrhové přestupky, tedy na takové přestupky, které jsou spáchány mezi osobami blízkými. S touto problematikou je blízce spjatý fenomén posledních let a to domácí násilí, které bude v práci také charakterizováno. V práci jsou vysvětleny v teoretické rovině jednotlivé pojmy, skutkové podstaty, samotné přestupkové řízení a sankce za spáchání přestupku. A dále porovnání přestupků proti občanskému soužití s podobnými trestnými činy s podezřením na páčání domácího násilí. Hlavním cílem práce je analyzovat chyby, které vznikají při kvalifikaci skutku u kterého je podezření na páčání domácího násilí a dalším cílem práce je zjištění nedostatků při spolupráci policie České republiky se správním orgánem.

ABSTRACT

JÉGR, V. *THE OFFENCES AGAINST SOCIAL COHESION*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, , 2013. 79 p.

Supervisor: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Key words: Offences Act, offence against *SOCIAL COHESION*, draft offences, domestic violence

In my thesis I deal with the problem of offences against social cohesion focusing on draft offences, such are those committed between close persons. Closely related with above mentioned problem is the phenomon of recent years, domestic violence. This will be described in the thesis as well. On the theoretical level there are also described individual concepts, merits, infringement proceeding itself and penalties for committing an offense. The thesis also compares the offences against social cohesion with similar criminal acts that are suspected of committing domestic violence. The main goal of the thesis is to analyze the mistakes which rise during qualification of the criminal act with suspicion of committing domestic violence. Another goal of the thesis is to determine the weaknesses of cooperation between the police of Czech Republic and the administrative authorities.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika práce	10
2 Přestupek.....	11
2.1 Znaký přestupku.....	12
2.1.1 Znak formální.....	12
2.1.2 Materiální znak přestupku.....	14
2.1.3 Protiprávnost	15
2.2 Přestupky proti občanskému soužití	16
2.2.1 Jednotlivé skutkové podstaty	16
3 Přestupkové řízení.....	21
3.1 Druhy přestupkového řízení.....	23
3.1.1 Přestupkové řízení běžné.....	23
3.1.1 Blokové řízení	25
3.1.2 Příkazní řízení	26
3.1.3 Společné řízení	27
3.2 Sankce za přestupek.....	28
3.2.1 Napomenutí	29
3.2.2 Pokuta.....	29
3.2.3 Zákaz činnosti	30
3.2.4 Zákaz pobytu	31
3.2.5 Propadnutí věci.....	31
3.3 Ochranná opatření.....	32
3.3.1 Omezující opatření	33
3.3.2 Zabráni věci.....	34
3.4 Ukončení přestupkového řízení	35
3.4.1 Odložení věci.....	35
3.4.2 Zastavení řízení	35
3.4.3 Smír	36
3.4.4 Zánik odpovědnosti za přestupek.....	37
4 Návrhové přestupky	38
4.1 Osoba blízká.....	39
4.2 Návrh na zahájení řízení o přestupku.....	40

4.2.1	Forma návrhu na zahájení řízení o přestupku	40
4.2.2	Náležitosti návrhu na zahájení řízení o přestupku	40
4.2.3	Lhůta na podání návrhu na zahájení řízení o přestupku.....	41
4.3	Vlastní řízení o návrhovém přestupku	43
5	Domácí násilí	44
5.1	Znaky domácího násilí	44
5.1.1	Privátnost.....	44
5.1.2	Periodicita (opakovanost).....	44
5.1.3	Eskalace intenzity.....	45
5.1.4	Vztahová blízkost a jednoznačnost a neměnnost rolí.....	45
5.2	Formy domácího násilí	46
5.2.1	Fyzické násilí nebo týrání	46
5.2.2	Sexuální násilí	46
5.2.3	Ekonomické násilí	47
5.2.4	Sociální násilí	47
5.2.5	Psychické a emocionální násilí	47
5.3	Vykázání	48
6	Praktické příklady a komparace skutkových podstat.....	49
6.1	Příklad č. 1	49
6.1.1	Podrobný výslech	50
6.2	Příklad č. 2	54
6.2.1	Podrobný výslech	54
6.2.2	Komparace trestného činu ublížení na zdraví	56
6.3	Příklad č. 3	57
6.3.1	Komparace trestného činu týrání osoby ve společném obydlí.....	59
6.4	Příklad č. 4	60
7	Průzkum na městském úřadě pro Prahu 10.....	64
7.1	Statistické údaje úřadu městské části Praha 10.....	66
7.1.1	Grafické zpracování návrhových přestupků na městské části Praha 10 za období 2011, 2012 a 2013.....	67
	Závěr	69
	Seznam použitých zdrojů.....	72
	Seznam příloh	75

Úvod

Hlavním úkolem každého státu by mělo být zajištění bezpečnosti svých občanů, k čemuž pomáhají právní předpisy ve kterých je stanoveno jak se občané státu nemají chovat a při dodržování těchto předpisů bude zajištěn správný chod společnosti a veřejného pořádku. Dodržování zákonů a práv ostatních by mělo být zájmem každého člověka, ale z praxe víme že tomu tak z daleka není. Dva hlavní právní předpisy ve kterých jsou upraveny trestné činy je trestní zákoník č. 40/2009 Sb., a přestupkový zákon č. 200/1990 Sb., Tato práce bude převážně zaměřena na přestupkový zákon a konkrétně na přestupky proti občanskému soužití se zaměřením na návrhové přestupky.

Pokud hovoříme o přestupcích proti občanskému soužití tak tyto bezesporu patří mezi jedny z nejčastěji páchané přestupky. Nejde-li vedle přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích o vůbec nejvíce páchaný protiprávní čin, jehož skutková podstata je naplněna. Ale na druhou stranu se také jedná o nejčastější přestupek nebo protiprávní čin, který občané nebo poškození takový čin vůbec nehlásí nebo ho nechtějí nějak dále řešit. Zjistěte každý z nás se již tohoto přestupku dopustil, aniž bychom si to uvědomili. Kdo nemůže říci, že někdy hruběji nevynadal sousedovi, že jeho pes volně pobíhá po vaší zahradě, nebo slovně nenapadl v nočním klubu někoho jiného který do vás například nechtíc strčil. Veškeré takovéto chování by se dalo kvalifikovat jako přestupky proti občanskému soužití, ale z pravidla pokud rozeprže zůstane pouze u slovní hádky, tak málokdo by věc hlásil na policii nebo u správního orgánu. Obdobné skutky se dostanou k policii až poté co je takové chování opakované, jako např. sousedské hádky nebo různé opakované naschvály. Většina lidí jde na policii podat trestní oznámení, až poté co dojde k fyzickému napadení, kdy s tímto je spojen problém špatné povědomosti lidí o rozdílu mezi přestupkem a trestným činem. Mnoho lidí se domnívá, že k naplnění skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví postačí jakékoliv napadení.

Další zvláštní součástí přestupků proti občanskému soužití jsou tzv. návrhové přestupky, nebo-li přestupky, které svou skutkovou podstatou jsou stejné jako obyčejné přestupky, ale s tím rozdílem, že jsou páchané mezi osobami blízkými. Tyto přestupky bývají často páchany v afektu po nějaké hádce nebo v opilosti a s tímto je spojeno i jejich oznámení. Zprvu krátce po napadení chce poškozený věc řešit a dá souhlas s projednáním přestupku, ale následující den, nebo za týden, kdy si s podezřelým o celé

věci znovu promluví a tento poškozeného odprosí, aby věc nehlásil a následně tento svůj souhlas stáhne a tedy věc nelze dále projednat. S čímž kolikrát pachatelé počítají. Poté se již chování pachatele neopakuje, kdy si uvědomuje svůj prohřešek a pouhé oznámení stačí k nápravě a vše je následně v pořádku. Ale je mnoho případů, kdy pachatel pokračoval ve svém agresivním chování a i po oznámení znovu slovně či fyzicky napadal osobu blízkou. Zde je již možné sledovat znaky domácího násilí.

1 Cíl a metodika práce

Problematika správné kvalifikace skutku přestupku proti občanskému soužití a trestného činu ublížení na zdraví či týrání osoby žijící ve společném obydlí na místě zásahu policie ČR a i při následném dalším prověřování je velmi problematická. Z tohoto důvodu cílem této bakalářské práce bude porovnat přestupky proti občanskému soužití se zaměřením na návrhové přestupky a to hlavně přestupky dle ustn. § 49/1c) zk. č. 200/1990 Sb s obdobnými trestnými činy, které mají podobnou skutkovou podstatu s podezřením na páchání domácího násilí.

Práce bude rozdělena na dvě části. A to na teoretickou část práce, která bude zaměřena na přestupky proti občanskému soužití jako takové. Budou zde vysvětleny jednotlivé pojmy jako „návrhový přestupek“, „osoba blízká“, „přestupkové řízení“, apod., Dále jednotlivé skutkové podstaty přestupku proti občanskému soužití a samozřejmě trest za proti právní jednání nebo-li sankce za spáchání přestupku. Na závěr teoretické části bude popsán fenomén domácího násilí, který bývá často spjatý s návrhovými přestupky, jelikož k němu dochází z velké části mezi osobami blízkými.

Ve druhé, praktické části práce bude tato zaměřena na uvedené srovnání přestupků proti občanskému soužití s trestnými činy, které mají podobnou skutkovou podstatu jako přestupky proti občanskému soužití, při kterých je často řešena problematika domácího násilí. Při tomto bude vycházeno ze zkušeností autora, s porovnáním právních textů, soudních rozhodnutí a vnitřních předpisů PČR a dále zde budou uvedeny příklady z policejní praxe u případů, které měly znaky trestného činu, ale po provedených šetření bylo zjištěno, že nebyla naplněna skutková podstata trestného činu a naopak. Budou zde uvedeny podrobné výsledky z policejní praxe, ve kterých bylo prověřováno podezření na páchání domácího násilí.

Další součástí praktické části bude dotazování Úřadu městské části Praha 10, se kterým autor v policejní praxi běžně spolupracuje, k výsledkům projednání oznámených přestupků a na možnosti zlepšení spolupráce úřadů a policejního orgánu.

2 Přestupek

Pokud někdo spáchá protiprávní čin očekává se, že bude náležitě potrestán pokud nebyla splněna některá z podmínek okolností vylučující protiprávnost. V mnoha případech přichází ke slovu trestní právo. Ale jsou i případy, ve kterých jednání pachatele nedosahuje takové míry škodlivosti pro společnost, aby bylo možno zahájit úkony trestního řízení, nebo-li nejsou naplněny skutkové podstaty trestného činu, tak jak jsou definovány v trestním zákoníku. Ale i na ty méně závažné protiprávní činy je pamatováno a to v oblasti správního práva. Mezi nejčastěji páchané správní delikty patří již zmiňované přestupky. Oproti všem ostatním správním deliktům má přestupek svoji legální definici.

Pojem přestupku je definován v obecné části přestupkového zákona č. 200/1990 Sb. pod § 2 odst. 1. Zde je definován jako : " zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin "¹. Jedná se tedy o zaviněné protispoločenského jednání, které má škodlivé následky a porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti, avšak společenská škodlivost je méně závažná. Přestupkem může být pouze nedovolený protiprávní čin, pokud chybí znak protiprávnosti, nejedná se o přestupek ani jiný trestný čin.

Samotný přestupkový zákon je rozčleněn na 4 části. V první obecné části se vymezuje samotný pojem přestupku a upravují se zde okolnosti rozhodné pro uplatnění odpovědnosti. Ve druhé zvláštní části jsou vymezeny skutkové podstaty některých přestupků a sankcí, které za ně lze uložit. Ve třetí části je upraveno řízení o přestupcích a ve čtvrté nalezneme ustanovení společná, přechodná a závěrečná.

Dále je třeba uvést, že přestupkový zákon neupravuje všechny skutkové podstaty přestupků a sankcí. V některých případech jsou skutkové podstaty přestupků a v některých případech i procesní normy upraveny zvláštními zákony. Jako např. zk. č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, dále pak zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a mnoho dalších. V těchto případech platí zásada "lex specialis derogat legi generali" (dává se přednost speciální zákonné úpravě před obecnou, pokud není v zákoně stanoveno jinak).

¹ SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, s. 17.

2.1 Znaky přestupku

Každý protiprávní čin musí být definován platným zákonem a tedy musí mít svou skutkovou podstatu, což je souhrn typových znaků, které od sebe jednotlivé skutky odděluje. Toto samozřejmě platí jak u přestupků tak u trestných činů. U přestupků jsou dva základní znaky a to znak formální a znak materiální. Aby posuzovaný skutek bylo možné označit za přestupek, musí dojít k naplnění obou znaků. Pokud některý ze znaků chybí, tak nedošlo k naplnění skutkové podstaty přestupku a tedy nelze tento skutek za přestupek označit.

2.1.1 Znak formální

Tento znak je charakterizován čtyřmi základními skupinami typových znaků, tyto znaky nejsou uvedeny pouze v obecné části přestupkového zákona, ale nalezneme je jak ve zvláštní části a tak i ve zvláštních zákonech.

1) Objekt - tímto se u přestupku rozumí zájmy společnosti, které jsou chráněny zákonem a proti kterým je protiprávní jednání namířeno např. život, zdraví, majetek, čest, bezpečnost silničního provozu apod. Podle stupně obecnosti bývá rozlišován objekt obecný, kterým je řádný výkon veřejné správy, dále druhovým objektem – objekt společný urč. skupinám přestupků, objekt individuální - jednotlivý zájem, který je chráněn určitým ustanovením a objekt konkrétní, který zcela konkrétně označuje společenský zájem, k jehož narušení při spáchání daného přestupku dochází.²

Zmíněné druhy objektů však nelze lišit u všech přestupků, jelikož některé splývají. Např. ustanovení § 31 obsahuje pouze jedinou skutkovou podstatu přestupku. Znamená to že, zde splývá skupinový a individuální objekt. Nebo u skupiny přestupků proti majetku podle § 50 zákona o přestupcích nemá nadřazený druh, splývá zde druhový a skupinový objekt. Přitom není vyloučeno, aby jedna skutková podstata chránila více různých zájmů, či aby stejný zájem byl chráněn proti různým formám jednání v různých skutkových podstatách³.

Pokud hovoříme o přestupcích proti občanskému soužití dle ustanovení § 49 zákona o přestupcích, tak zde je chráněným objektem žádoucí dobré vztahy mezi lidmi

²Studentský vyhledávač [online] 2013 [cit. 30-12-2013]. Dostupné z WWW: <<http://pravo.studentske.cz/2008/05/skutkov-podstata-pestupku.html>>.

³HORIZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 16.

nebo-li členy občanské společnosti, které jsou v jednotlivých skutkových podstatách ještě konkretizovány. Jedná se o život, zdraví, důstojnost, vážnost, čest a další. Z tohoto výčtu objektů, které jsou chráněné zákonem u přestupků proti občanskému soužití je patrné, že tímto ustanovením je chráněn soukromý zájem osoby.

2) Objektivní stránka přestupku - tímto je u přestupku protiprávní jednání pachatele jako projev vůle ve vnějším světě. Toto může mít formu konání nebo nečinností či opomenutí. Dále do objektivní stránky přestupku spadá následek, čímž rozumíme útok na zájem chráněný zákonem. Tento je důležitý pro posouzení druhu a přísnosti sankce jakož i příčinný vztah mezi těmito dvěma stránkami. Příčinný vztah mezi jednáním a následkem znamená, že by bez jednání následek nenastal⁴. Občas se stanoví další stránky – místo jednání a čas jednání. Pro určení příslušnosti a působnosti zákona.

3) Subjekt přestupku - tímto se rozumí osoba pachatele přestupku, musí se jednat o osobu, která splňuje podmínky uvedené v ustanovení § 5 přestupkového zákona. Tedy jedná se o osobu, která v době spáchání přestupku dovršila 15 rok, zde se počítá den po dni 15. narozenin a dále o osobu přičetnou. Tímto je myšlena způsobilost být pachatelem přestupku, nebo-li kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný⁵. Za subjekt přestupku je, ale považována osoba, která sice spáchala přestupek ve stavu nepřičetnosti, pokud se však do tohoto stavu přivedla i byť z nedbalosti požitím alkoholu nebo užitím jiné návykové látky. Dále osoba pachatele může být pouze fyzická osoba. Zákon o přestupcích vychází striktně z principu osobní odpovědnosti. Postih za přestupek může být přitom uplatněn jen vůči subjektu, kterým je odpovědná fyzická osoba.⁶ Pachatelem přestupku se může stát jak občan České republiky, tak cizinec, který přebývá na území České republiky. Nalezneme ale i osoby, které jsou z osobnostní působnosti přestupkového zákona vyjmuty. Mimo působnost tohoto zákona nalezneme prezidenta republiky, poslance, senátory, soudce Ústavního soudu a osoby podle mez. smluv, kterými je Česká Republika vázána. Dále podle zvláštních předpisů se projednávají přestupky osob podléhajících vojenské kázeňské pravomoci, příslušníci BIS, Policie ČR a Vězeňské služby a osoby při výkonu trestu odnětí svobody. Dále u přestupků nenalezneme pojem spolupachatelství, účastenství ani

⁴HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 16.

⁵SAGIT. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, s. 18.

⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2010 sp. zn. 5 As 65/2009 – 39.

součinnost. Pokud se přestupku dopustí více osob, tak každá z nich odpovídá samostatně.⁷

4) Subjektivní stránka přestupku - touto je zavinění, nebo-li psychickým vztahem pachatele k protiprávnímu jednání a jeho následku. Dle § 3 přestupkového zákona k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon, že je třeba úmyslného zavinění. Rozlišujeme 4 formy zavinění, tyto jsou upraveny v § 4 přestupkového zákona a jsou dále rozděleny na úmyslné zavinění a nedbalostní zavinění. Jedná se o úmysl přímý, zde pachatel chtěl způsobit následek a byl si plně vědom toho, že se dopouští protiprávního jednání. Úmysl nepřímý, u tohoto úmyslu pachatel byl srozuměn s tím, že následek může způsobit, přesto jednal v rozporu se zákonem. Dále nedbalost vědomá, zde pachatel bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že neporuší zájem chráněný zákonem a nedbalost nevědomá kdy pachatel nevěděl, že způsobí škodlivý následek, ačkoliv to vzhledem ke svým osobním poměrům a okolnostem vědět měl a mohl.⁸

2.1.2 Materiální znak přestupku

Tímto znakem je u přestupku jeho společenská škodlivost. Tento znak je důležitým faktorem u posuzování zda se jedná o přestupek nebo trestný čin. Společenská škodlivost trestného činu pro společnost musí být vyšší než u přestupkového jednání. Zatímco u přestupků společenská škodlivost nemusí být tak vysoká.. Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek.⁹ Tento znak na rozdíl od znaku formálního lze jen velmi špatně stanovit obecně a z tohoto důvodu musí být posuzován u každého jednotlivého případu individuálně. Z praxe víme, že již bylo posuzováno několik případů přestupků, které naplňovali formální znaky přestupku, ale chyběla zde alespoň minimální nebezpečnost pro společnost a proto se nejednalo o přestupek. Pro představu a zjednodušení bude uveden příklad z praxe a to přestupek v dopravě nedodržení nejvyšší dovolené rychlosti.

Jedná se o případ, kdy řidič překročil nejvyšší dovolenou rychlost o 2 km/h po

⁷Studentský vyhledávač [online] 2013 [cit. 2-1-2014]. Dostupné z WWW: čerpáno z <http://pravo-cz.studentske.cz/2008/11/pojem-pestupku-materiln-formln-znaky_9196.html>.

⁸SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Sbírka zákonů, Česká republika, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, s. 17.

⁹Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009 sp. zn. As 104/2008 – 45.

odečtení odchylky radaru ve výši 3 km/h. Řidič s přestupkem nesouhlasil a věc dále byla dále řešena obecním úřadem, kdy za toto byla uložena pokuta ve výši 1 500,- Kč a náhrada nákladů řízení. Ale ani s tímto rozhodnutím řidič nesouhlasil a věc dále byla dále řešena krajským soudem, který dal na konec za pravdu řidiči a své rozhodnutí zdůvodnil tak, že v případě jednání uvedeného řidiče nedošlo k naplnění materiálního znaku přestupku podle § 2 odst. 1 zákona o přestupcích a správní orgán 1. stupně, dospěl k nesprávnému závěru, že řidičovo jednání porušilo či ohrozilo zájem společnosti na bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Krajský soud přihlédl zejména k tomu, že řidič překročil hranici nejvyšší dovolené rychlosti pro motorová vozidla v obci o 2 km/h, což soud vyhodnotil jako bagatelní překročení rychlosti, které je v běžném provozu řidičem jen stěží seznatelné a ohlídatelné. Navíc k překročení nejvyšší dovolené rychlosti nedošlo podle krajského soudu přímo v městské aglomeraci, nikoliv v blízkosti škol, či přechodů, nýbrž na rovném a přehledném úseku komunikace¹⁰. Uvedený případ je ze dne 14. 12. 2009 a veden pod sp. zn. 5 As 104/2008 – 45. Z uvedeného případu je patrné, že i když jsou naplněny všechny formální znaky přestupku, ne vždy se o tento musí jednat.

2.1.3 Protiprávnost

Dalším znakem, aby skutek bylo možno označit za přestupek je jeho protiprávnost. Tímto pojmem je vyjádřen rozpor mezi jednáním a zákona o přestupcích. Ale mohou nastat okolnosti, které tuto protiprávnost vyloučí. Tyto okolnosti jsou uvedeny v § 2 odst. 2 přestupkového zákona. Zde je uvedeno, že přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací

- a) přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem
- b) nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak¹¹

Dále je důležité rozlišit mezi okolnostmi vylučující protiprávnost kde zánik odpovědnosti zaniká již v době spáchání přestupku a dále mezi okolnostmi způsobující zánik odpovědnosti za přestupek, kde odpovědnost zaniká až po uplynutí určitého časového úseku.

¹⁰Autoweb[online] 2014 [cit. 5-1-2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.autoweb.cz/materialni-aspekt/-prestupku-nejvyssi-spravni-soud-rekl-rozhodne-ano/>>.

¹¹SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Sbírka zákonů, Česká republika, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, s. 17.

2.2 Přestupky proti občanskému soužití

Skutkové podstaty přestupků proti občanskému soužití nalezneme v § 49 přestupkového zákona č. 200/1990 Sb, o přestupcích. Tento paragraf se nachází ve zvláštní části tohoto zákona a je rozdělen na dva odstavce. První odstavec je dále rozdělen na pět částí definic skutkových podstat přestupků proti občanskému soužití. V druhém odstavci je uvedeno v jaké maximální výši lze udělit pokutu za jednotlivé části prvního odstavce.

Obecně lze říci, že ustanovením tohoto paragrafu se chrání žádoucí dobré vztahy mezi lidmi, čest, důstojnost a dále zdraví a pokojný život¹². Forma zavinění u přestupků proti občanskému soužití vychází ze zásady § 3 zákona o přestupcích, tedy postačí zavinění z nedbalosti. Forma úmyslného zavinění je vyžadována pouze u odstavce 1 písmena c) daného § 49.

2.2.1 Jednotlivé skutkové podstaty

ustn. § 49 písm. a) - jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch.¹³

Zde je chráněným zájmem čest, důstojnost a vážnost fyzické osoby, před urážlivými útoky, nebo kdy poškozený je vydán v posměch. Nejčastější forma takového útoku je slovní nebo písemná, ale může mít i jiný projev, jako například vyobrazení či gesto. Takový útok je veden proti cti poškozeného a pachatel si je tohoto vědom. Pojmovým znakem tohoto přestupku není pronesení hanlivého výroku před větším množstvím lidí, je jím však skutečnost, že se jedná o výrok urážlivý nebo zesměšňující; a dále povědomost pachatele o tom, že se v dané situaci a v dané skupině obyvatel, tedy v celkovém společenském kontextu, jedná o výrok hanlivý¹⁴. Z hlediska zavinění u těchto přestupků postačí nedbalost. U tohoto přestupku dále platí, že se projednává pouze na návrh postižené osoby a to i v případě že podezřelý není osobou blízkou poškozené osoby. Běžně udávaným příkladem tohoto přestupku je nadávka či zesměšnění. Jako příklad z policejní praxe může být uveden případ, kdy oznamovatelka uvedla na místním oddělení policie, že po rozchodu s přítelem tento začal na její číslo mobilního telefonu zasílat urážlivé, sprosté a nevhodné SMS zprávy a následně

¹²ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V., TAUBER, M., *Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisících předpisů*, Praha 2009, s 125.

¹³SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, s. 28.

¹⁴Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.01.2007, č.j.: 2 As 60/2006 – 53.

obdobné zprávy začal psát i na profil internetové sociální sítě poškozené. Věc byla zaevidována jako uvedený přestupek a po vytěžení podezřelého byla věc oznámena na úřad městské části k projednání.

ustn. § 49 písm. b) – jinému z nedbalosti ublíží na zdraví.¹⁵

Tímto ustanovením je chráněno zdraví každé osoby. Nesmí se jedna o úmyslné ublížení na zdraví, jelikož poté by se jednalo o jiný přestupek. V těchto případech musí jít vždy o nedbalost. Pachatelem této skutkové podstaty může být kdokoliv. Tato skutková podstata je naplněna za předpokladu, že k ublížení na zdraví nedošlo porušením důležité povinnosti, která vyplívá ze zaměstnání nebo povolání pachatele, z jeho postavení nebo funkce nebo uložené mu podle zákona, poté by se nejednalo o přestupek, ale o trestný čin ublížení na zdraví z nedbalosti dle ustanovení § 148 odstavce 1. trestního zákoníku¹⁶. Jako příklad tohoto přestupku z policejní praxe může být uveden případ, kdy majitel psa, tohoto při běžném venčení neuhlídal a tento pes na ulici kousl do nohy třetí osobu, které tímto kousnutím vzniklo drobné zranění na noze, které si nevyžádalo další ošetření ani pracovní neschopnost. V tomto případě majitel psa za něho zodpovídal a bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že k pokousání nedojde. Tomuto mohl předejít použitím např. psího náhubku a vodítka, jelikož úmyslně psa proti třetí osobě, které vzniklo zranění nepoštvál. A tedy by se tento případ mohl kvalifikovat jako přestupek proti občanskému soužití dle ustanovení § 49 odstavce 1 písmena b) zákona o přestupcích

ustn. § 49 písm. c) - úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním.¹⁷

U tohoto ustanovení na rozdíl od předchozích nalezneme více chráněných zájmů. Jedná se o čest, občanské soužití a zdraví, dobré mravy. Zároveň toto paragrafové znění slouží jako možný ekvivalent obdobných trestných činů, od kterých se odlišuje menší společenskou škodlivostí. Také se vždy musí jednat o úmyslné

¹⁵ SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, s. 28.

¹⁶ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B., *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 120.

¹⁷ SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, s. 28.

zavinění, které je jedním z předmětů dokazování. U případů vyhrožování újmou na zdraví, půjde o přešupek, pokud není vzbuzena důvodná obava, že dojde k usmrcení, těžké újmě na zdraví nebo jiné těžké újmě. Poté by se jednalo o trestný čin nebezpečné vyhrožování dle ustanovení § 353 trestního zákoníku. Výhrůžku může pachatel vyvolat několika způsoby jako např. verbálně, gestem nebo písmem apod. Chráněným zájmem je klidné soužití lidí.¹⁸ Schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním se považuje takové chování, které zasahuje do občanského soužití s úmyslem toto narušit. Při takovémto jednání dochází k zásahu do průběhu jinak pokojného života třetí osoby. Z policejní praxe může být uveden příklad takového jednání sousedské neshody v panelovém domě, které eskalovaly až v to, že jeden ze sousedů si vyhlédl druhého, když se vracel do bytu. A následně na chodbě domu vystříkal slzotvorný prostředek, čímž se dopustil uvedeného hrubého jednání s úmyslem narušit občanské soužití. V případech nepravdivého obvinění z přešupku si pachatel musí být vědom, že obvinění je smyšlené a nezakládá se na skutečnostech. Toto obvinění musí směřovat proti konkrétní osobě s úmyslem této osobě způsobit nepříjemnosti spojené se stíháním za přešupek. Tyto případy se v praxi příliš nevyskytují. Naopak zřejmě nejčastější výskyt této kvalifikace je uvedeno ve skutkové podstatě drobného ublížení na zdraví. Tato kvalifikace bývá častým ekvivalentem trestného činu ublížení na zdraví dle ustanovení § 146 trestního zákoníku. Zde je objektem lidské zdraví; předmětem útoku je člověk, nikoli lidský plod.¹⁹ Hlavním kritériem mezi těmito dvěma skutky je stupeň společenské škodlivosti. V policejní praxi je rozhodujícím faktorem pro správnou kvalifikaci skutku doba po kterou je poškozený omezen na běžném způsobu života, která byla způsobena jednáním pachatele. Tato doba je obecně určena kolem sedmi pracovních dnů, aby se jednalo o přešupek. Pokud je doba omezení delší mělo by se začít uvažovat o zahájení úkonů trestního řízení. Ale u každého případu je nutno toto omezení posuzovat individuálně. Jako příklad zde může být uveden podobný skutek na dvou různých osobách. Bude se jednat o napadení kdy dojde k drobnému ublížení na zdraví a to pohmoždění oka, kdy poškozené osobě vnikne pod okem podlitina nebo-li tzv. "monokl", které si nevyžádá další ošetření. Ale jedna osoba bude dělník a druhá osoba modelka. Dělník může nadále normálně chodit do zaměstnání a je schopen se o sebe postarat a nadále provádět činnost, kterou obvykle vykonával a tedy nebyl zraněním omezen na obvyklém způsobu života. Věc lze kvalifikovat pouze jako přešupek proti občanskému soužití. Modelka na

¹⁸ HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., Návrhové přešupky, Příbram 2013 s. 37.

¹⁹ *Studentský vyhledávač* [online] 2014 [cit. 13-1-2014]. Dostupné z WWW: čerpáno z <<http://pravo/-cz.studentske.cz/2008/10/ublen-na-zdrav30.html>> .

druhé straně z důvodu pohmoždění tváře nemůže nastoupit na fotografování nového časopisu, nebo nemůže na přehlídce předvádět nové šaty a to po dobu 15 dnů než se zranění zcela zotaví a nebude patrné. Tedy byla omezena na obvyklém způsobu života v době delší než 7 pracovních dnů a věc lze kvalifikovat jako trestný čin ublížení na zdraví. Z tohoto příkladu je patrné, že nelze přesně rozškatulkovat co je přestupek a co je již trestný čin, každý skutek se musí posuzovat individuálně. Dva naprosto stejné skutky, mohou mít jiné právní kvalifikace. Přestupky, kde se posuzuje drobné ublížení na zdraví, ve většině případů vzniká fyzickým napadením poškozené osoby. Důležitým prostředkem pro správné posouzení věci jsou pak lékařské zprávy, které vystavuje lékař po ošetření poškozené osoby, kde je uveden charakter zranění a předpokládá doby léčení. Dalším příkladem, ve kterých znalecký posudek lékaře rozhodl o konečné kvalifikaci věci byl případ, kdy manželé měli opakované neshody, kdy toto vyeskalovalo, že při jedné hádce manžel strčil rukama do manželky, která toto neustála a spadla na zadní část těla. Tato danou věc nahlásila na policii ČR, kdy věc byla zprvu kvalifikována jako přestupek proti občanskému soužití. Při následné zdravotní prohlídce bylo zjištěno, že tímto pádem si oznamovatelka pohmoždila pánev, se kterou již měla dlouhodobé problémy a následně jí tímto jednáním vznikla pracovní neschopnost v trvání dvou měsíců. A následně na základě znaleckého posudku z oboru lékařství byla věc překvalifikována jako trestný čin ublížení na zdraví. Z důvodu, že manžel věděl, že poškozená má uvedené zdravotní problémy a tedy věděl, že svým jednáním může takovéto zranění způsobit.

K této skutkové podstatě přestupku proti občanskému soužití, které jsou páčány opakovaně mezi osobami žijící ve společné domácnosti se dále váže rozsáhlá problematika domácího násilí, které bude popsáno v další části této práce.

ustn. § 49 písm. d) - omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin.

ustn. § 49 písm. e) - působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho stav manželský nebo rodinný²⁰.

Posledních dvě skutkové podstaty § 49 přestupkového zákona uvádějí dva hlavní pojmy. A to národnostní menšina, zde se jedná o společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka, kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo. A druhým pojmem je příslušník národnostní menšiny, tímto je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti²¹. Subjektem u těchto přestupků je fyzická osoba, která znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin. Tímto právem se rozumí např. právo společně s jinými příslušníky menšiny rozvíjet vlastní kulturu a přijímat informace v jejich mateřském jazyku a sdružovat se v národnostních sdruženích²². U písmene e) pak pro důvody uvedené v tomto odstavci způsobí jinému újmu. V policejní praxi se tyto přestupky nevyskytují nebo pouze velmi zřídka.

²⁰ SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, s. 28.

²¹ zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin [online] 2014 [cit. 13-1-2014]. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=51548&recS/how=1&nr=273~2F2001&rpp=15#parCnt>> .

²² HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 120.

3 Přestupkové řízení

Řízení o přestupcích je specifickým druhem správního řízení, které je upravené především ve třetí části přestupkového zákona, ustanovením § 51 až § 88. Samotné přestupkové řízení je zvláštním druhem správního řízení, a z tohoto důvodu se subsidiárně, nebo-li podpůrně využívá správního řádu. Tento se využívá pouze v případech, kdy zvláštní předpis, v tomto případě přestupkový zákon, neobsahuje specifická procesní ustanovení. Tedy přestupkový zákon má přednost před právní úpravou obecnou.²³ Toto vyplývá z ustn. § 51 přestupkového zákona, kde je uvedeno, že není-li v přestupkovém nebo jiném zákoně stanoveno jinak, vztahuje se na řízení o přestupcích obecné předpisy o správním řízení. Správní řád se tedy uplatní teprve tehdy, pokud ze zvláštního právního předpisu nevyplývá něco jiného.

Účelem přestupkového řízení je zabezpečit, aby bylo účelně, bez zbytečných průtahů, přitom správně a objektivně zjištěno, zda došlo ke spáchání přestupku, kdo jej spáchal a za jakých okolností, a jakou sankci je třeba uložit pachateli přestupku za jeho protiprávní jednání. Při projednání přestupků je sledován požadavek, aby řízení o přestupcích bylo prováděno takovým orgánem, který je ve vztahu ke vždy konkrétnímu přestupku příslušným jak věcně, tak místně i funkčně. K projednávání přestupku se za příslušný považuje ten orgán, v jehož oboru působnosti k přestupku došlo. Projednávání přestupků je převážně soustředěno na úrovni obcí v rámci tzv. přenesené působnosti²⁴. Při výkonu přenesené působnosti se obec řídí správním řádem, ale i usnesením vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Zákon o přestupcích přitom vychází ze zásady, že orgány obcí především projednávají přestupky proti pořádku ve státní správě ve věcech, které jsou jim svěřeny, přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti majetku, jakož i přestupky proti občanskému soužití, pokud nebyly spáchány porušením zvláštních právních předpisů o provozu na pozemních komunikacích, a přestupky na úseku vyhledávání, ochrany, využívání a dalšího rozvoje přírodních léčivých zdrojů, zdrojů přírodních minerálních vod a lázeňských míst²⁵

V hlavním městě Praze mají stejnou působnost městské části s tím, že městským částem přísluší projednávat přestupky proti pořádku ve státní správě jen ve věcech,

²³ *Studentský vyhledávač* [online] 2014 [cit. 14-1-2014]. Dostupné z WWW: <<http://obcanska-nauka.studentske.eu/2008/11/sprvn-zen.html>>.

²⁴ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 128.

²⁵ SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, s. 28.

kteře jsou jim svěřeny. Přestupkovou agendu jako přenesenou působnost státní správy vykonává obecní úřad, tam, kde není zřícena komise k projednávání přestupků. Tedy projednávání přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a proti majetku v I. stupni spadá do působností obcí.

Dalším důležitým aspektem je místo spáchání přestupku, jelikož toto kritérium rozhoduje, který konkrétní správní orgán je místně příslušný k projednání přestupku. Ovšem mohou nastat okolnosti, kdy občan České republiky spáchá přestupek v zahraničí, případně cizinec s trvalým pobytem v české republice nebo nelze místo spáchání přestupku přesně určit. V těchto případech se postupuje dle usnt. § 55 přestupkového zákona, kde je uvedeno že místě příslušným se v těchto případech stává správní orgán, v jehož územním obvodu pachatel přestupku má nebo naposledy měl hlášen trvalý pobyt²⁶. V tomto paragrafovém znění je dále upravena platná právní úprava, která umožňuje, k usnadnění projednání přestupku nebo z jiných důležitých důvodů, místně příslušnému správnímu orgánu postoupit přestupkovou věc i bez souhlasu účastníků správního řízení k projednání jinému věcně příslušnému správnímu orgánu, v jehož obvodu se pachatel přestupku zdržuje nebo pracuje. Tím zákon o přestupcích umožňuje změnit místní příslušnost specifickým způsobem. Důležitou podmínkou u tohoto postoupení je ta skutečnost, že správní orgán, kterému je věc postopována k vyřízení, musí být k řízení o tomto přestupku věcně příslušný²⁷.

Přestupky se projednávají z úřední povinnosti dle ustn § 67 přestupkového zákona, kromě přestupků návrhových, které budou popsány v další kapitole. Podkladem při zahajování řízení o přestupku může být jednak oznámení státního orgánu, orgánu policie, jakož i právnické osoby nebo občana o přestupku, ale i poznatek z vlastní činnosti správního orgánu nebo postoupení věci orgánem činným v trestním řízení. Správní orgán je také oprávněn ještě před projednáním věc odložit dle ustanovení § 66 přestupkového zákona a to pokud je naplněna některá z podmínek tohoto paragrafu.. Pokud tak správní orgán neučiní, zahájí bezodkladně řízení o přestupku a to nejpozději do šedesáti dnů ode dne kdy se o přestupku dozvěděl. Tato lhůta je stanovena zákonem a tedy ji správní orgán nemůže ani zkrátit ani prodloužit. Požádá-li o to oznamovatel, vyrozumí jej správní orgán do třiceti dnů od oznámení o učiněných opatřeních²⁸.

Během samotného přestupkového řízení se využívají zásady stanovené správním

²⁶ SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, s. 29.

²⁷ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 136.

²⁸ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 148.

řádem. Takovými zásadami jsou např. zásada zákonnosti, zásada legality, zásada materiální (objektivní) pravdy, zásada volného hodnocení důkazů a další. Ale jelikož přestupkové řízení je zvláštním druhem správního řízení, tak v přestupkovém zákoně nalezneme i specifické zásady pro přestupkové řízení. Mezi ně patří zásada oficiality, která je upravena v § 67 přestupkového zákona, dále zásada ústního jednání upravená v § 74 přestupkového zákona, zásada presumpce neviny upravená v § 73 odst. 1 přestupkového zákona a dále např. zásada zákazu změny k horšímu upravená v § 82 a § 87 odst. 4 přestupkového zákona. Další specifická úprava u přestupkového řízení, jsou její účastníci. Tito jsou taxativně vyjmenováni § 72 přestupkového zákona. Mezi tyto účastníky patří obviněný z přestupku tímto může být fyzická osoba, která se stává obviněným tehdy, jakmile správní orgán vůči ní učinil první procesní úkon, zj. zahájil přestupkové řízení. Zpravidla se jedná o předvolání k ústnímu jednání a jako jediný ze všech účastníků se může odvolat proti všem částem rozhodnutí o přestupku²⁹. Dále poškozený, to však jen v té části řízení, v níž se projednává náhrada majetkové škody způsobené přestupkem tento se může odvolat pouze proti části rozhodnutí o náhradě majetkové škody, potom vlastník věci, která může být zabráná anebo byla zabráná, a to opět jen v části řízení týkající se zabrání věci, jeho dovolání může směřovat jen proti výroku o zabrání věci a nakonec návrhvatel v případě návrhových přestupků.³⁰

3.1 Druhy přestupkového řízení

V přestupkovém řízení nalezneme dva základní druhy tohoto řízení. Těmito je zkrácená forma řízení o přestupcích, mezi které spadá blokové a příkazní řízení. Účelem těchto řízení je zajištění jednoduchého, rychlého a hospodárného zásahu s okamžitým účinkem právní moci. Touto formou přestupkového řízení se zpravidla řeší méně závažné přestupky. Druhou formou je řízení běžné.

3.1.1 Přestupkové řízení běžné

Toto přestupkové řízení se uplatňuje u závažnějších přestupků a tam kde nebylo možno využít některé z forem zkráceného řízení. Dále u přestupků kde může být uplatňován nárok na náhradu škody, kde může být vysloveno propadnutí věci nebo zákaz činnosti a samozřejmě u návrhových přestupků. Účelem tohoto přestupkového

²⁹HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 154-155

³⁰*Sagit* [online] 2014 [cit. 17-1-2014]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonhesl/atxt.asp?cd=155&typ=r&refresh=yes&levelid=SP_389.HTM>.

řízení je zjištění skutečného a objektivního stavu prověřované věci. Zda se obviněný z přestupku tohoto skutečně dopustil a zda je třeba této osobě za její přestupkové jednání uložit některou ze sankcí. Projednávání přestupku probíhá ústně se všemi jeho účastníky, kteří se vyjadřují k prověřované věci. Řízení je zahájeno dnem, kdy je obviněnému doručeno oznámení o zahájení řízení.³¹ Současně s tímto oznámením může být nařízeno ústní jednání. Během samotného řízení jsou prezentovány důkazní prostředky. Tyto slouží ke skutečnému zjištění stavu věci, správní orgán jej za důkaz uzná a nebyl získán nebo proveden v rozporu s právními předpisy. Navrhují-li účastníci řízení důkazní prostředek, který správní orgán neuzná za důkaz, musí toto odmítnutí správní orgán řádně odůvodnit. Provádí-li správní orgán jakékoliv důkazy mimo ústní jednání, musí o tom předem vyrozumět všechny účastníky řízení tedy i poškozené s výjimkou těch, kteří se výslovně písemně nebo ústně do protokolu vzdali práva účasti při dokazování³². Jako důkazní prostředek může sloužit např. fotografie z ohledání místa, audio nahrávky, lékařské zprávy, znalecké posudky a dále např. záznam z radaru na měření rychlosti apod. Specifické postavení v tomto řízení má osoba obviněného z přestupku, jelikož z povahy věci by bez něj nemohlo být řízení o přestupku vůbec vedeno. Osoba obviněného je upravena v ustn. § 73 přestupového zákona. Přestupkové řízení by se mělo projednávat za přítomnosti obviněného. Tento má právo se vyjádřit ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich, uplatňovat skutečnosti a navrhopvat důkazy na svou obhajobu, má dále možnost vyjádřit se k výpovědi svědků, k pravosti a hodnověrnosti předložených listin, k úplnosti důkazů a ke způsobu jejich zjištění, podávat návrhy a proti rozhodnutí pak podávat opravné prostředky³³. Mohou ovšem nastat okolnosti, kdy se přestupek projednává i bez přítomnosti obviněného. A to tehdy, jestliže byl řádně předvolán a i přes to se bez řádné omluvy nebo důležitého důvodu nedostavil, anebo se odmítl k jednání dostavit.

Řízení o přestupku se ukončuje vydáním rozhodnutí ve věci. Toto rozhodnutí o přestupku, jako každé jiné rozhodnutí ve věci, musí vykazovat všechny obvyklé jak obsahové, tak formální náležitosti správního rozhodnutí. Specifické požadavky jsou přitom stanoveny pro výrok rozhodnutí o přestupku, jakožto rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným. Výrok rozhodnutí o přestupku musí obsahovat též popis

³¹VARVAŘOVSKÝ, P., *Přestupky - veřejný ochránce práv ombucman* [online] 2012 [cit. 01-02-2014] s. 35. Dostupný z WWW: <http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/sborniky_stanoviska/Prestupky.pdf>.

³²Metodický pokyn Krajského úřadu Libereckého kraje k usměrnění některých činností ve správním řízení a v řízení o přestupcích.

³³HORIZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 155.

skutku s označením místa a času jeho spáchání, vyslovení viny, druh a výměru sankce, popř. rozhodnutí o upuštění od uložení sankce, o započtení doby zákazu činnosti, uložení ochranného opatření, o nároku na náhradu škody a o náhradě nákladů řízení.³⁴ Náhradu nákladů řízení nese viník přestupku popř. navrhovatel pokud bylo řízení na návrh navrhovatelem zastaveno, náklady se stanoví paušální částkou od tohoto lze upustit z důvodů zvláštního zřetele hodných; náhrada nákladů je příjmem obce nebo okresního úřadu, u jiných orgánů pak příjmem státního rozpočtu.

3.1.1 Blokové řízení

Blokové řízení je specifickou formou správního řízení která je upravena v § 84 přestupkového zákona. Podstata blokového řízení u přestupků spočívá v tom, že tomu, kdo se dopustil přestupku, se uloží bez dalšího projednávání a zpravidla na místě spáchání přestupku pokuta tzv. blokem. Podmínkami blokového řízení přitom je, že přestupek byl spolehlivě zjištěn, k jeho vyřízení nestačí pouhá domluva a obviněný z přestupku je ochoten pokutu zaplatit³⁵. V případě nesplnění některé z uvedených podmínek se přestupek projedná v běžném přestupkovém řízení, popř. v příkazním řízení³⁶. V blokovém řízení lze uložit pouze pokutu, nikoliv jinou sankci. Horní hranice pokuty je do výše 1 000 Kč, pokud přestupkový nebo jiný zákon nepřipouští uložit v takovém řízení pokutu vyšší, např. u dopravních přestupků. Pokud se pachatel dopustil více přestupků, které může projednat tentýž orgán v blokovém řízení, uplatní se zásada uvedená v § 12 odst. 2 přestupkového zákona. Tedy se uloží sankce podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji postižitelný.³⁷ Oprávnění ukládat blokové pokuty svěřuje zákon o přestupcích výslovně orgánům Policie České republiky, dále orgánům státního odborného dozoru nad bezpečností práce a orgánům ochrany veřejného zdraví, přičemž každý z těchto orgánů takto může projednávat a ukládat blokové pokuty jen za některé přestupky. Pro ukládání a vybírání blokových pokut, bez ohledu na to, kterým orgánem jsou takto přestupky vyřizovány, pak platí, že vždy se musí na pokutových blocích vyznačit, komu, kdy a za jaký přestupek se pokuta v blokovém řízení ukládá. Jestliže pachatel přestupku nemůže uloženou blokovou pokutu zaplatit na místě, je třeba mu vydat blok na pokutu na místě nezaplacenou s poučením o způsobu zaplacení pokuty. Převzetí tohoto bloku musí pachatel přestupku

³⁴ *Sagit* [online] 2014 [cit. 1-2-2014]. Dostupné z WWW: <[zhttp://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.a/sp?cd=155&typ=r&refresh=yes&levelid=SP389.HTM](http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.a/sp?cd=155&typ=r&refresh=yes&levelid=SP389.HTM)>.

³⁵ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 168-169.

³⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 12. 2004 sp. zn. 6 As 49/2003 – 48.

³⁷ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 43.

příslušnému orgánu písemně potvrdit. Uložením pokuty v blokovém řízení je věc pravomocně rozhodnuta, nelze o ní vést další řízení a proti rozhodnutí o uložení pokuty se nelze odvolat. To, že v blokovém řízení nelze využít řádných opravných prostředků, však nevylučuje užití odvolacích prostředků mimořádných, mezi které patří přezkumné řízení a obnova řízení, případně možnost podání žaloby k příslušnému soudu³⁸.

Co se týče přestupků proti občanskému soužití dle § 49 písm. c) tak, tyto dle ustanovení § 86 písm. a) 2 přestupkového zákona projednat lze, ale z pohledu policejního orgánu se tyto přestupky z pravidla oznamují na místě a věcně příslušný správní orgán k projednání. A to z důvodu, že u těchto přestupků často dochází ke zranění poškozené osoby, která musí vyhledat lékařské ošetření a nechat si vystavit lékařskou zprávu. Kdy si následně zdravotní pojišťovna nárokuje vzniklou škodu za toto zdravotní ošetření po obviněném z přestupku, kdy v blokovém řízení nelze uložit rozhodnutí o náhradě škody. Dále v blokovém řízení nelze projednat přestupky proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. b) a c) a přestupky proti majetku dle § 50 přestupkového zákona, spáchané mezi blízkými osobami, jakož i přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona, které se ze své podstaty projednávají pouze na návrh.³⁹

3.1.2 Příkazní řízení

Tímto je druhá forma zkráceného řízení o přestupku, uvedená v § 87 přestupkového zákona. Spočívá v tom, že správní orgán po zjištění přestupku bez dalšího řízení jako je ústní jednání a provádění dokazování, vydá příkaz o uložení sankce za přestupek. U tohoto řízení může být uloženo napomenutí nebo pokuta. Podmínkou příkazního řízení je, že není pochyb o tom, že obviněný z přestupku se přestupku dopustil a věc nebyla vyřízena v blokovém řízení. Na rozdíl od blokového řízení není k uložení sankce v příkazním řízení třeba souhlasu osoby podezřelé ze spáchání přestupku. Z tohoto řízení jsou, stejně jako v blokovém řízení, vyloučeny přestupky návrhové. Dále v tomto řízení nelze projednat přestupky, jimiž byla způsobena materiální škoda a byl uplatněn nárok na její náhradu. K příkaznímu řízení jsou příslušné ty správní orgány, které jsou příslušné obecně k řízení o přestupcích. Řízení je zahájeno dnem oznámení příkazu obviněnému a vydaný příkaz má stejné náležitosti jako rozhodnutí o přestupku tedy výrok, odůvodnění a poučení o opravném

³⁸Sagit [online] 2014 [cit. 18-1-2014]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.a/sp?cd=155&typ=r&refresh=yes&levelid=sp_035.htm>.

³⁹HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 170.

prostředku. To platí i pro jeho formu, příkaz musí být vyhotoven vždy písemně. Řádným opravným prostředkem proti příkazu je tzv. odpor, který může obviněný z přestupku podat do patnácti dnů ode dne jeho doručení, a to u správního orgánu, který příkaz vydal. Pokud byl odpor podán včas, příkaz se ruší a správní orgán pokračuje v řízení běžným způsobem. V tomto pokračujícím řízení však nelze obviněnému z přestupku uložit jiný druh sankce, s výjimkou napomenutí, nebo vyšší výměru sankce, než byly uvedeny v příkaze. V případě, že proti příkazu nebyl ve stanovené lhůtě odpor podán, příkaz získává účinky pravomocného rozhodnutí. Jakmile uplyne lhůta stanovená k dobrovolnému zaplacení pokuty, je příkaz vykonatelný. Lhůta pro zaplacení pokuty začíná běžet dnem následujícím po dni, kdy příkaz nabyl právní moci⁴⁰. Maximální výše pokuty v příkazním řízení je 4.000,-Kč⁴¹. Zákon o přestupcích přiznává ve vztahu k příkaznímu řízení zvláštní ochranu osobám, které byly zbaveny způsobilosti k právním úkonům, nebo jejich způsobilost byla omezena. Těmto osobám nemůže být totiž uložena sankce příkazem, nýbrž předmětný přestupek musí být projednán v rámci běžného přestupkového řízení.⁴²

3.1.3 Společné řízení

Poslední typ přestupkového řízení, které zde bude uvedeno je společné přestupkové řízení. Toto řízení je obsaženo v ustanovení § 57 přestupkového zákona. Pro použití institutu společného řízení je rozhodující, že se pachatel dopustil více přestupků, které je příslušný projednávat též věcně, funkčně a místně příslušný správní orgán. Tedy se toto řízení využívá v případě, že se pachatel dopustil více přestupků, aniž bylo o některém z nich již rozhodnuto.⁴³ Při zavedení společného řízení postupují správní orgány tak, že zahájí řízení na všechny přestupky oznámené správnímu orgánu na téhož pachatele. Jestliže po zahájení řízení pro určité přestupky budou správnímu orgánu oznámeny další přestupky na téhož pachatele, správní orgán pro nově oznámené přestupky zahájí nové řízení a tyto přestupky nebude moci spojit k projednání do společného řízení, které třeba ještě neproběhlo. Tímto postupem je sledováno, aby nedocházelo k zániku odpovědnosti za přestupky a aby bylo řízení zahájeno vždy

⁴⁰ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 174

⁴¹ *Sagit* [online] 2014 [cit. 19-1-2014]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.a/sp?cd=155&typ=r&refresh=yes&levelid=sp_360.htm>.

⁴² VARVAŘOVSKÝ, P., *Přestupky - veřejný ochránce práv ombudsmán* [online] 2012 [cit. 19-01-2014] s. 74. Dostupný z WWW: <http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/sborniky_stanoviska/Prestupky.pdf>.

⁴³ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 137.

nejpozději do zákonem stanovené lhůty 60 ti dnů.⁴⁴ Dále se z hlediska praxe koná společné řízení o přestupcích všech pachatelů, které spolu souvisejí a projednává je tentýž správní orgán. I v tomto případě se projevuje zásada rychlosti a hospodárnosti řízení. Přestupky všech pachatelů musí spolu souviset věcně, časově nebo místně. A to buď v případě společným jednáním dvou nebo více pachatelů, kdy bude naplněna stejná skutková podstata přestupků, nebo jde-li o souběžné jednání více pachatelů, jimiž byl způsoben stejný následek.

3.2 Sankce za přestupek

Sankce jsou tresty, které jsou ukládány státem zřízeným orgánem za protiprávní jednání, které náš právní řád výslovně označuje za přestupek. Podstatou sankce je újma, která vzniká pachateli přestupku za jednání v minulosti a současně se jí vyslovuje pachatelovo morální odsouzení. Hlavním účelem těchto sankcí je zabránění pachateli v možném dalším páchání přestupků. Přestupkový zákon sám neuvádí žádnou definici sankce, nýbrž pouze taxativně vymezuje, které správní sankce lze za jednotlivé druhy přestupků uložit a to v ustanovení § 11 přestupkového zákona. Pokud zvláštní zákon obsahuje skutkové podstaty přestupků a uvádí popř. i sankce jiné, uplatňují se přednostně tyto sankce.⁴⁵ Zákon, ale také umožňuje, aby příslušný správní orgán upustil od uložení sankce, jsou-li splněny zákonem stanovené předpoklady. Zde správní orgán vychází především z ustanovení § 12 přestupkového zákona, ve kterém jsou uvedeny obecná hlediska, kterými se správní orgán řídí pokud jde o druh sankce a její výměry, čímž se rozumí její druh a výše. Základním předpokladem při využití institutu upuštění od uložení sankce je, že obviněný z přestupku s příslušným správním orgánem dobrovolně a řádně spolupracuje, což znamená, že se zúčastňuje nařizených ústních jednání a nezadává příčinu k předvedení či uložení pořádkové pokuty. Dále správní orgán přihlíží na stupeň společenské škodlivosti spáchaného přestupku, způsob a okolnosti spáchání přestupku a na osobu pachatele. Jestliže příslušný správní orgán rozhodne o vině, ale od uložení jakékoliv sankce v rozhodnutí upustí, nelze uložit omezující opatření jako druh ochranného opatření.⁴⁶

V přestupkovém zákoně jsou uvedeny čtyři druhy sankcí, těmi jsou napomenutí,

⁴⁴ Metodický pokyn Krajského úřadu Libereckého kraje k usměrnění některých činností ve správním řízení a v řízení o přestupcích.

⁴⁵HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram 2013 s. 46.

⁴⁶ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 6.

pokuta, zákaz činnosti a propadnutí věci. Každý z těchto druhů sankcí lze uložit samostatně, i když zákaz činnosti nelze uložit za každý přestupek, ale pouze za přestupek, u nichž je výslovně uveden ve zvláštní části zákona o přestupcích nebo v jiném zákoně. Propadnutí věci lze teoreticky uložit za kterýkoliv přestupek, ale u některých nebude zřejmě přicházet v úvahu vzhledem k jejich povaze.

3.2.1 Napomenutí

Sankce napomenutí představuje nejmírnější sankci, která přichází v úvahu. Jedná se o sankci, která je prostředkem morálního odsouzení pachatele přestupku. Má tedy především výchovnou funkci a používá se při rozhodování o nejméně závažných přestupcích. Účelem této sankce tedy není způsobení nějaké majetkové újmy pachatele. Uložením sankce napomenutí je přestupek vyřešen a pro pachatele přestupku již nevzniká žádná další povinnost. Sankci napomenutí lze uložit obecně za každý přestupek podle přestupkového zákona, pokud dle uvážení správního orgánu takováto sankce za spáchání přestupku postačí.⁴⁷ Sankci napomenutí lze uložit samostatně nebo i společně s propadnutím věci nebo zákazem činnosti, ale v praxi se tato kombinace příliš nevyskytuje. Tato sankce se ukládá buď v běžném přestupkovém řízení nebo v příkazním řízení. Sankci napomenutí, ale nelze uložit společně s pokutou nebo ji uložit v blokovém řízení. Dále tuto sankci nelze uložit za přestupky u kterých zákon výslovně nařizuje uložit pokutu. Toto najdeme např. v zákoně o silničním provozu, kde za přestupky v dopravním provozu lze uložit pouze pokutu. Pokud hovoříme o přestupcích proti občanskému soužití, tak zde tuto sankci lze plně využít.

3.2.2 Pokuta

Další sankcí, kterou lze za přestupek uložit je pokuta. Tato sankce na rozdíl od předchozí je majetkové povahy a jedná se o nejčastěji uplatňovanou sankci z důvodu, že je ji možno uložit vždy a za každý přestupek. V ustanovení § 13 odstavec 1 přestupkového zákona, nalezneme maximální výši pokuty, která činí 1 000,-Kč nestanoví-li zvláštní část přestupkového zákona nebo jiný zákon pokutu vyšší. V tomto ustanovení jde o stanovení obecné výše horní hranice pokuty, která v praxi není příliš častá, neboť zvláštní část přestupkového zákona nebo jiný zákon stanoví zpravidla horní hranici pokuty vyšší než 1 000,-Kč.⁴⁸ Podobně jako u napomenutí má sankce pokuty

⁴⁷HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram 2013s. 46.

⁴⁸HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 44.

vést pachatele přestupku, aby se v budoucnu již přestupkového jednání nedopouštěl a zároveň působit preventivně, aby ostatní osoby odrazovala od přestupkového jednání. Výše pokuty není stanovena absolutně, ale relativně. U přestupků proti občanskému soužití lze uložit pokutu do 5 000,-Kč, pokud se jedná o přestupek dle ustanovení § 49 odstavce 1 písmena a) přestupkového zákona. Za přestupky dle ustanovení § 49 odstavce 1 písmena b) až e) lze uložit pokutu až do výše 20 000,-Kč. Horní hranice pokut jsou pro tyto přestupky stanoveny pevně, absolutně, což znamená, že výše uvedené hranice pokut jsou nepřekročitelné.⁴⁹ O výši pokuty rozhoduje správní orgán s přihlédnutím na okolnosti spáchání přestupku, na stupeň společenské škodlivosti spáchaného přestupku, způsob spáchání přestupku a na osobu pachatele. Uvedené sankční rozpětí umožňuje správnímu orgánu stanovit konkrétní výši pokuty, tak aby pro konkrétního pachatele měla dostatečný výchovný a preventivní charakter. Výše pokuty by, ale neměla mít likvidační charakter a měla by být přiměřená spáchanému přestupku. Výši pokuty správní orgán musí odůvodnit ve svém rozhodnutí. Uložené pokuty jsou příjmem obce nebo okresního úřadu anebo státního rozpočtu. Je to odvislé od toho, který správní orgán pokutu uložil v prvostupňovém správním řízení. Do státního rozpočtu plynou pokuty pouze tehdy, byly-li uloženy jiným správním orgánem než orgánem obce nebo okresním úřadem např. Policií České republiky. Doba pro zaplacení pokuty je součástí výroku v rozhodnutí o přestupku. Tato doba začíná běžet dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozhodnutí.

3.2.3 Zákaz činnosti

Tato sankce má povahu sankce omezující povahy. Zákaz činnosti lze uložit samostatně, zpravidla však bývá spojován s uložením pokuty. Jde o velmi účinný sankční prostředek, který má zabránit eventuální recidivě. Zákaz činnosti přichází v úvahu u činností, které pachatel vykonává v pracovním nebo jiném obdobném poměru, nebo k nimž je třeba povolení nebo souhlasu státního orgánu, pokud pachatel spáchal přestupek právě touto činností nebo v souvislosti s ní. Zákaz činnosti přitom může být uložen jen u těch skutkových podstat přestupků, kde to zákon o přestupcích, příp. jiný zákon, výslovně předpokládá a to na dobu nejdéle dva roky. Po uplynutí poloviny doby, na kterou byl zákaz činnosti uložen, lze od zbytku zákazu činnosti upustit, pokud postižený pachatel přestupku svým chováním prokázal, že další trvání

⁴⁹ HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram 2013 s. 47.

zákazu činnosti již není potřebné⁵⁰. O uložení sankce zákazu činnosti rozhoduje správní orgán formou správního rozhodnutí. Činnost, jež se zákazu týká, musí být ve výroku rozhodnutí přímo specifikována. Jakmile správní orgán rozhodnutí o uložení zákazu činnosti nabude právní moci, začíná běžet doba stanovená pro výkon zákazu činnosti. Úmyslné porušení zákazu činnosti může naplnit skutkovou podstatu trestného činu maření úředního rozhodnutí a vykázání dle ustanovení § 337 odstavce 1. písmena a) trestního zákoníku, za který lze uložit trest odnětí svobody až na tři roky.⁵¹ Přestupky proti občanskému soužití dle ustanovení § 49 přestupkového zákona, nepatří mezi přestupky, za které je možno uložit tuto sankci. Pokud hovoříme o návrhových přestupcích, tak jediný návrhový přestupek, za který je možno uložit tuto sankci je přestupek dle § 125c odstavce 1. písmena h) zákona o silničním provozu.

3.2.4 Zákaz pobytu

Jedná se o specifickou sankci omezující povahy, spočívající v tom, že se pachatel přestupku po dobu trvání sankce nemůže zdržovat na území obce, nebo aspoň její části, kterou správní orgán vymezil v rozhodnutí. Tento zákaz může být stanoven na dobu až tři měsíce. Při ukládání této sankce musí být splněno několik zákonem daných podmínek. První z těchto podmínek je, že se jedná o opakovaný přestupek, který byl opakovaně spáchán na území stejné obce, přičemž se nemusí jednat o úplně stejný přestupek, ale aspoň obdobný. Dále u této podmínky platí, že za některý z předchozích přestupků byl pachatel v posledních 12 měsících pravomocně odsouzen. Další podmínka je, že se musí jednat o úmyslný přestupek Tedy u návrhových přestupků dle ustanovení § 49 odstavce 1 písmena c) přestupkového zákona tuto sankci uplatnit lze. Třetí podmínka u této sankce zní, že uložení této sankce je nezbytné k zajištění ochrany místních záležitostí veřejného pořádku v dané obci. Toto vždy posuzuje správní orgán, který v dané věci rozhoduje. Poslední podmínkou této sankce je, že se zákaz nesmí vztahovat na místo, kde má pachatel trvalý pobyt⁵².

3.2.5 Propadnutí věci

Tato sankce je poslední, kterou je možné uložit za přestupek samostatně nebo s jinou sankcí. Tuto sankci lze teoreticky uložit za jakýkoliv přestupek, jelikož možnost

⁵⁰Sagit [online] 2014 [cit. 20-2-2014]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt/.asp?sn=y&hledany=z%E1kaz+%E8innosti&cd=155&typ=r&levelid=sp_527.htm>.

⁵¹HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram 2013 s. 48.

⁵²HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram 2013 s. 51

uložení této sankce nemusí být v zákoně výslovně uvedena, jako je tomu u zákazu činnosti. Sankce propadnutí věci má také předcházet v opakování páchaní přestupku a navíc má odejmout prospěch získaný protiprávním jednáním. Věc, u které má být vysloveno její propadnutí může být movitá i nemovitá, zákon zde toto nerozlišuje, ale z povahy věci se převážně jedná o věci movité. Obecně se věcí rozumí ovladatelný hmotný předmět, který může být předmětem vlastnictví. Musí jít o věc konkrétně určenou a samostatnou, nesmí jít o součást souboru věcí, která v době rozhodování o přestupku existuje a je dosažitelná.⁵³ Dalším předpokladem uložení této sankce je skutečnost, že pachatel přestupku je výlučným vlastníkem věci a věc byla ke spáchání přestupku užita, určena nebo přestupkem získána či byla nabyta za věc přestupkem získanou. Při rozhodování o uložení propadnutí věci je správní orgán limitován též tím, že hodnota věci nesmí být v nápadném nepoměru k povaze spáchaného přestupku. Tento požadavek posuzuje správní orgán u každého případu individuálně. Vodítky pro posouzení věci může být povaha spáchaného přestupku a jeho závažnost, sankční rozpětí pokuty ukládané za daný přestupek a význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen. Hodnota věci bude z pravidla vycházet ze znaleckého posudku či zkušeností správního orgánu, kdy je třeba vycházet z ceny v místě a čase obvyklé.⁵⁴ Jako příklad se uvádí, že nelze vyslovit propadnutí věci motorového vozidla, kdy pachatel spáchal jako řidič některou ze skutkových podstat přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Rozhodnutí o propadnutí věci musí být uvedena opět ve výroku rozhodnutí, kde musí být propadlá věc popsána co nejpřesněji, aby nemohlo dojít k její záměně s jinou obdobnou věcí. Věc poté co rozhodnutí nabude právní moci přechází do vlastnictví státu. Ve věci přestupku proti občanskému soužití se sankce propadnutí věci zpravidla využívá na ty věci, které byly k přestupku užity. Jako například nástroj k útoku, kterým může být teleskopický obušek nebo jiná zbraň, kterou bylo způsobeno drobné ublížení na zdraví u přestupků dle ustanovení § 49 odstavce 1. písmena c) přestupkového zákona.

3.3 Ochranná opatření

Ochranné opatření se ukládají společně se sankcí za přestupek, ale jejich podstatou není způsobit újmu pachateli, ani jejich morální odsouzení jako to je u sankcí, nýbrž mají funkci prevence. Hlavní podstatou ochranných opatření je eliminovat nebo

⁵³ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 49.

⁵⁴ HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram 2013 s. 50-51.

alespoň minimalizovat nebezpečí dalšího porušení nebo ohrožení zájmu, který chrání zákon o přestupcích a zároveň výchova pachatele. Újma, která pachateli přestupku jejich uložení vzniká, má charakter vedlejšího účinku, i když jsou těmito osobami většinou vnímány jak další sankce. Zákon rozeznává dva druhy ochranných opatření, a to omezující opatření a zabránění věci.⁵⁵

3.3.1 Omezující opatření

Toto opatření je definováno v ustanovení § 17 přestupkového zákona. Hlavní úkol tohoto opatření je zakázat pachateli navštěvovat určená veřejně přístupná místa a místnosti, v nichž se podávají alkoholické nápoje nebo se konají veřejné tělovýchovné, sportovní, nebo kulturní akce. Zakázána veřejná místa či místnosti musí být správním orgánem přesně konkretizována, aby nemohlo dojít k jejich záměně, nelze tento zákaz vydat obecnou formou, jako např. zákaz návštěv všech restaurací nebo tanečních zábav v Praze. Vyslovení omezujícího opatření vydává správní orgán ve výroku rozhodnutí o přestupku. Nelze vyslovit omezující opatření, jestliže by osobě postižené tímto opatřením bylo znemožněno na tomto místě vykonávat jeho pracovní činnost. Za veřejně přístupná místa a místnosti se považují takové, která jsou přístupná komukoliv, přičemž nerozhoduje, zda po celých dvaceti čtyřech hodinách nebo jen po část dne. Tímto je myšlena např. otevírací doba podniku a zároveň ani nerozhoduje, zda toto místo či místnost je přístupná zdarma či za úplatu, např. vstupné.⁵⁶ Toto ochranné opatření lze uložit nejdéle na dobu 1 roku, kdy tuto nelze překročit, ani ji prodloužit. Je ale možno toto opatření uložit na kratší dobu než jeden rok. Při určování uložení tohoto opatření správní orgán opět vychází k povaze a závažnosti spáchaného přestupku, přičemž vychází z ustanovení § 12 odstavce 1. přestupkového zákona. Toto opatření také nelze uložit samostatně, vždy musí být vysloveno s nějakou sankcí, pokud správní orgán od sankce upustí, nemůže vyslovit omezující opatření. Omezující opatření lze uložit pouze u taxativně vyjmenovaných přestupků. U přestupků proti občanskému soužití dle ustanovení § 49 přestupkového zákona, lze uložit toto opatření u skutkových podstat dle odstavce 1 písmena a), b) a c). Tedy přestupky proti občanskému soužití spadají mezi přestupky u kterých lze toto opatření využít v plném rozsahu⁵⁷.

⁵⁵ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 51.

⁵⁶ HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram 201352-53. s. 52

⁵⁷ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 53.

3.3.2 Zabrání věci

Druhou sankcí, kterou lze uložit v přestupkovém řízení je zabrání věci. Toto opatření je definováno v ustanovení § 18 přestupkového zákona. Opatření zabrání věci má pouze podpůrný charakter, jelikož se uplatňuje pouze tehdy, nebyla-li uložena sankce propadnutí věci nebo jestli tuto sankci nebylo možno uložit. Toto nastává v případech, kdy pachatele nebylo možné za přestupek stíhat, jako např. pachatel není za přestupek odpovědný pro nedostatek věku, přestupek byl promlčený, odpovědnost za přestupek zanikla z důvodu amnestie nebo jestli pachatel přestupku zemřel. Účel tohoto opatření je obdobný jako u sankce propadnutí věci, tedy předejít pachateli přestupku v dalším páchání protiprávního jednání s konkrétní věcí nebo odejmutí prospěch získaný přestupkovým jednáním. Pro věc, která má být zabráněna platí stejné podmínky jako u věci, u které má být vysloveno její propadnutí s rozdílem že u zabrání věci pachatel přestupku nemusí být výlučným vlastníkem věci, za předpokladu že, zabrání věci vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem⁵⁸. Opět o vyslovení ochranného opatření zabrání věci rozhoduje správní orgán, který o přestupku rozhoduje po posouzení každého jednotlivého případu zvlášť. O zabrání věci může správní orgán rozhodnout kdykoliv, nejdéle však do dvou let od spáchání přestupku, tato lhůta je přímo zákonem stanovena a nelze ji prodloužit. V této době musí být o zabrání věci pravomocně rozhodnuto. Dvouletá lhůta začíná běžet od okamžiku spáchání přestupku a i tady platí, obdobně jako v případě propadnutí věci v řízení o přestupcích, že věc nelze zabrat, je-li její hodnota v nápadném nepoměru k povaze přestupku. Opět zabráněna věc přechází do vlastnictví státu.⁵⁹ Toto ochranné opatření může být také plně využito u přestupků proti občanskému soužití, za předpokladu že přestupek byl spáchán s touto věcí.

⁵⁸Sagit [online] 2014 [cit. 23-2-2014]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslat/xt.asp?sn=y&hledany=zabr%E1n%ED+v%ECci&cd=155&typ=r&levelid=sp_525.htm>.

⁵⁹HORIZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram 201354-55. s. 54.

3.4 Ukončení přestupkového řízení

Ukončení přestupkového řízení v I. stupni v případě, že je pachatel uznán vinným se ukončuje vydáním rozhodnutí o přestupku. Toto rozhodnutí s veškerými náležitostmi je již popsáno v podkapitole č. 3.1.1. Z tohoto důvodu zde budou popsány možnosti ukončení přestupkového řízení ještě před jeho zahájením a zákonné důvody zastavení přestupkového řízení po jeho zahájení.

3.4.1 Odložení věci

V přestupkovém zákoně jsou taxativně vyjmenovány důvody, pro které správní orgán může věc odložit, ještě před samotným zahájením přestupkového řízení. Tyto důvody jsou uvedeny v ustanovení § 66 přestupkového zákona. Hlavním důvodem tohoto ustanovení je zabránění zbytečného zahajování přestupkového řízení. Odložit věc může již při svém šetření orgán policie, pokud není dáno podezření ze spáchání přestupku nebo nelze přestupek projednat. Při odložení věci správní orgán zkoumá u každého jednotlivého případu, zda jsou dány důvody k jeho odložení. Při odložení věci správní orgán nevydává rozhodnutí a tato skutečnost se oznamuje pouze poškozenému⁶⁰.

3.4.2 Zastavení řízení

Zastavení přestupkového řízení nastane, jestliže správní orgán, který projednává přestupek v průběhu řízení zjistí okolnosti, které znemožní v pokračování tohoto řízení. Tyto okolnosti jsou opět taxativně vyjmenovány v přestupkovém zákoně a jedná se o tyto důvody⁶¹:

- skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem
- skutek nespáchal obviněný z přestupku
- spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno
- obviněný z přestupku požívá výsad imunity podle mezinárodního práva nebo zákona, nejde-li o osobu uvedenou v § 9 odst. 3

⁶⁰ HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 145.

⁶¹ SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, s. 158-159.

- obviněný z přestupku v době spáchání přestupku nedovršil patnáctý rok svého věku nebo trpěl duševní poruchou, pro niž nemohl rozpoznat, že svým jednáním porušuje nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem, nebo ovládat své jednání
- odpovědnost za přestupek zanikla
- o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto správním orgánem nebo orgánem činným v trestním řízení
- za přestupek byla uložena bloková pokuta
- o skutku již bylo rozhodnuto v disciplinárním řízení a rozhodnutí se považuje za dostačující
- obviněný z přestupku nebo navrhovatel zemřel
- navrhovatel vzal svůj návrh na zahájení řízení zpět nebo se, ač řádně a včas předvolán, k ústnímu jednání bez náležité omluvy nebo bez náležitého důvodu nedostavil
- v řízení o přestupku urážky na cti došlo ke smíru
- věc byla postoupena podle § 71 po zahájení řízení

Dále správní orgán může zastavit přestupkové řízení, jestliže v průběhu přestupkového řízení dospěl k závěru, že sankce, která by za přestupek obviněnému byla uložena, je zanedbatelná ve srovnání s trestem, který už za jiný čin uložil nebo uloží soud. V tomto případě rozhodnutí o zastavení řízení závisí na posouzení správního orgánu, který o věci rozhoduje⁶². Tato možnost zastavení řízení je obdobná jako u odložení věci dle ustanovení § 66 odstavce 2, s tím rozdílem, že u zastavení řízení se toto využije až po zahájení přestupkového řízení.

3.4.3 Smír

Institut smíru v přestupkovém řízení představuje další formu ukončení řízení ve věci. Toto ukončení se využívá pouze u malé skupiny přestupků, připouští-li to povaha věci. Využívá se hlavně u přestupků dle ustanovení § 49 odstavce 1. písmena a) přestupkového zákona. Tedy u přestupků, kde došlo k ublížení na cti. V těchto případech je správní orgán povinen se pokusit o uzavření smíru mezi obviněným z přestupku a osobou ublížené na cti. Pokud dojde k ukončení přestupkového řízení smírem má toto účinky správního rozhodnutí. Po uzavření smíru se přestupkové řízení

⁶²HORIZNKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a Správní trestání*. Praha, 2002, s. 160.

zastaví. Správní orgán však nemůže schválit smír tehdy, pokud smír odporuje právním předpisům nebo obecnému zájmu⁶³.

3.4.4 Zánik odpovědnosti za přestupek

Zánik odpovědnosti za přestupek nepředstavuje typické ukončení přestupkového řízení jak je to u výše uvedených případech, ale představuje určité okolnosti, pro které přestupek již nelze projednat a tedy v určitém slova smyslu se tímto ukončuje přestupkové řízení. Okolnosti zániku odpovědnosti za přestupek jsou uvedeny v ustanovení § 20 přestupkového zákona. Tyto okolnosti musí vždy nastat až po spáchání přestupku a jedná se o uplynutí určitého časového úseku od spáchání přestupku, udělení amnestie nebo smrt pachatele přestupku, kdy tento důvod není přímo uveden v příslušném ustanovení.

Uplynutím časového úseku je myšleno promlčení přestupku. Časový úsek je zákonem stanovena lhůta na jeden rok od spáchání přestupku a po uplynutí této doby nemůže být přestupek projednán a zaniká státem stanové právo na výkon sankce za přestupek. Pokud tato doba nastala před zahájením přestupkového řízení správní orgán přestupkové řízení nemůže ani zahájit a věc rovnou odloží a pokud tato doba nastala již po zahájení řízení správní orgán toto řízení zastaví. Jednoroční lhůta k projednání přestupku je lhůtou pevně stanovenou zákonem a nelze ji prodloužit ani přerušit její běh. Jediný důvod pro který lze běh promlčecí doby přerušit je uveden v druhém odstavci § 20 přestupkového zákona. Tato lhůta přestává běžet až po té co je pravomocně rozhodnuto o věci. Promlčení přestupku je založeno na tom, že s plynutím času postupně slábne potřeba správně právní reakce na přestupek až zcela zaniká⁶⁴. Druhým důvodem zániku odpovědnosti za přestupek je udělení amnestie vládou České republiky. Tato amnestie se uděluje usnesením a je vyhlášována ve Sbírce zákonů České republiky.

⁶³Sagit [online] 2014 [cit. 23-2-2014]. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?sn=y&hledany=sm%EDr&cd=155&typ=r&levelid=sp_399.htm>.

⁶⁴ČERNÝ, Z., ŠLAUF, V., *Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*, Praha 2004 s. 45.

4 Návrhové přestupky

Návrhové přestupky jsou zvláštním druhem přestupků, které se oběti týkají natolik osobně, že je jim dána zákonem možnost se rozhodnout, zda tento přestupek bude vůbec projednán⁶⁵. Na rozdíl od klasických přestupků, které se projednávají z úřední povinnosti a správní orgán pokračuje v přestupkovém řízení až do doby pravomocného rozhodnutí i přesto, že by si to již účastníci přestupkového řízení nepřáli. U návrhových přestupků toto pravidlo neplatí, jelikož se tento druh přestupků projednává pouze na návrh oprávněné osoby, která může tento návrh kdykoliv vzít zpět a tímto přestupkové řízení přerušit. Výčet návrhových přestupků je v zákoně o přestupcích přesně určen a to v ustanovení § 68 odstavce 1 :

- vždy se bude jednat o urážky na cti dle § 49 odstavce 1 písmena a), které spáchané kterýmkoliv občanem a pokud jsou spáchány osobou blízkou tak rovněž
- ublížení na zdraví z nedbalosti dle § 49 odstavce 1 písmena b) pokud je spáchán osobou blízkou
- úmyslné narušení občanského soužití mezi osobami blízkými dle § 49 odstavce 1 písmena c)
 - vyhrožováním újmou na zdraví,
 - drobným ublížením na zdraví,
 - nepravdivým obviněním z přestupku,
 - schválnostmi nebo
 - jiným hrubým jednáním
- proti majetku (§ 50), pokud k nim v případech písmen b), c), d) došlo mezi osobami blízkými

⁶⁵ HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram 2013 s. 9.

4.1 Osoba blízká

Dle výše uvedeného výčtu přestupků, které spadají do kategorie návrhových přestupků je patrné, že aby přestupek mohl být označen za návrhový, musí existovat jistý vztah mezi poškozenou osobou a pachatelem přestupku. Osoby navzájem blízké se dle zákona o přestupcích dají zařadit do dvou skupin. První skupina osob jsou takové, které jsou v příbuzenském vztahu. Mezi tyto řadíme např. rodiče, děti, prarodiče, vnuci, sourozenci, osvojitel, osvojenec⁶⁶, manžel, manželka, registrovaný partner a pod. Mezi druhou skupinu osob patří ty mezi kterými je takový vzájemný poměr, při němž by újmu jedné z nich druhá osoba pociťovala jako újmu svojí vlastní. Mezi tyto osoby budeme řadit např. druh a družku, snoubence, osoby sešvagřené, osoby vychované nebo žijící ve společné domácnosti. U těchto osob je dalším předmětem zkoumání správního orgánu, zda vzájemný vztah těchto osob je takové intenzity, že újma by byla pociťována i poškozenou osobou. Pokud během přestupkového řízení vyjde najevo, že skutek nebyl spáchán mezi osobami blízkými, tak se pokračuje v přestupkovém řízení dále z úřední povinnosti. V opačném případě, kdy během přestupkového řízení vyjde najevo, že přestupek byl spáchán mezi osobami blízkými, lze v řízení pokračovat pouze za předpokladu, že postižená osoba vysloví souhlas k projednání přestupku. Pokud tento souhlas nevysloví nemůže být pokračováno v přestupkovém řízení a toto se zastaví. Dále mohou nastat okolnosti, kdy dojde ke změně vztahu mezi osobami a při přestupkovém řízení již nejsou osobami blízkými. V tomto případě se pokračuje v přestupkovém řízení stejně jako kdyby osoby byly stále osobami blízkými, jelikož tato skutečnost se posuzuje ke dni spáchání přestupku⁶⁷.

Jediný přestupek který se projednává na návrh, kde není podmínkou, aby si osoby byli navzájem blízké je přestupek proti občanskému soužití ublížením na cti dle ustanovení § 49 odstavce 1 písmena a) zákona o přestupcích, který se projednává na návrh vždy.

⁶⁶ Jde o akt, kdy dospělý přijme cizí dítě za vlastní. Osvojenec se tak dostává do rodinně právního vztahu s osvojitelem a jeho příbuznými, získává stejné právní postavení jako vlastní dítě osvojitele.

⁶⁷ ČERNÝ, Z., ŠLAUF, V., *Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisících předpisů*, Praha 2004 s. 154-166.

4.2 Návrh na zahájení řízení o přestupku

Tento návrh zpravidla podává osoba, která je přestupkem postižená, ale v případech, kdy tato osoba není právně způsobilá např. pro nedostatek věku, může návrh za tuto osobu podat její zákonný zástupce. Těmito často bývají rodiče poškozeného. Další osoba, která může podat návrh na zahájení řízení o přestupku je opatrovník postižené osoby. Tento bývá určen soudem u osob, které jsou zbaveny způsobilosti k právním úkonům a zároveň nemají zákonného zástupce. Tyto osoby jsou tzv. navrhovatelem a v přestupkovém řízení mají postavení účastníka. Tedy nejsou pouhými svědky.

4.2.1 Forma návrhu na zahájení řízení o přestupku

Samotný návrh pak musí mít písemnou formu, na základě které správní orgán zahájí přestupkové řízení. Tento návrh může navrhovatel sepsat sám a následně ho doručit příslušnému správnímu orgánu a to buď osobně, elektronicky s uznávaným elektronickým podpisem prostřednictvím informačního systému datových schránek nebo jiným způsobem, je-li do 5 dnů toto podání potvrzeno. Další možností jak podat návrh je ústně přímo do protokolu u správního orgánu. Při sepisování nebo přijímání tohoto návrh správní orgán osobu navrhovatel řádně poučí, zejména o možné náhradě nákladů řízení při jeho zastavení. Tato je stanovena paušální částkou 1 000,-Kč. Velmi často se poškozené osoby obracejí na sepsání takového přestupkového oznámení na orgán policie. V takovýchto případech orgán policie s poškozenou osobou sepíše její výpověď a následně jí poučí o tom, že musí podat uvedený návrh přímo u příslušného správního orgánu. Oznámení na základě kterého policejní orgán postoupí věc, k dalšímu projednání správním orgánu nemá formu návrh. Při obdržení takového oznámení správní orgán, zpravidla zasílá postižené osobě dopis ve které jí žádá, aby sdělila, zda výpověď před policií je považována za žádost a projednání přestupku a zároveň ji poučí⁶⁸.

4.2.2 Náležitosti návrhu na zahájení řízení o přestupku

Návrh musí obsahovat, kdo je postiženou osobou a koho navrhovatel označuje za pachatele přestupku. Tyto dva aspekty jsou důležité pro posouzení, zda se vůbec

⁶⁸ ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H., *Přestupkové řízení*. Praha s. 123

jedná o návrhový přestupek. Pro účely identifikace je důležité uvést jméno, příjmení, datum narození popř. trvalé bydliště osob nebo místo pobytu, kde si uvedená osoba přebírá poštu, aby mohla být předvolána k přestupkovému řízení. V praxi často bývá pro navrhovatele problematické doložit veškeré uvedené údaje o podezřelé osobě. V těchto případech pokud navrhovatel podal prvotní oznámení na policii České republiky, tak pracovník, který má případ na starosti, provede nezbytná šetření, aby tuto osobu ztotožnil a zjistil potřebné údaje, které přiloží k oznámení přestupku pro správní orgán. V případě, kdy navrhovatel podává svůj návrh přímo u správního orgánu, tak tento má povinnost vynaložit potřebné úsilí k tomu, aby pachatel byl přesně identifikován⁶⁹. Dalším důležitým aspektem, který musí být uveden v návrhu je místo a čas spáchání přestupku. Toto je důležité pro určení správního orgánu, který bude přestupek projednávat. Údaje o času spáchání přestupku jsou důležité z důvodu posouzení možného zániku odpovědnosti za přestupek a pro posouzení lhůty podaného návrhu. Poslední velmi důležitou náležitostí, kterou musí obsahovat každý návrh je popsání způsobů jakým k přestupku došlo. Bez této náležitosti by správní orgán nemohl posoudit o jaký přestupek se jedná, nebo zda se vůbec o přestupek jedná. Opět v případech, kdy prvotní oznámení je podané na některé služebně policie České republiky, tak řádné popsání skutku zajistí pracovník, který oznámení zpracovává. Pokud, ale návrh sepisuje navrhovatel sám často dochází k nepřesnému popsání skutku, jako např. u přestupků ublížení na cti, kdy velmi často nejsou přesně popsána hanlivá slova, které pachatel použil. V těchto případech správní orgán pomůže navrhovateli nedostatky odstranit nebo ho vyzve k jejich odstranění, k čemuž mu stanoví přiměřenou lhůtu⁷⁰.

4.2.3. Lhůta na podání návrhu na zahájení řízení o přestupku

Tato lhůta je zákonem pevně stanovena na tři měsíční lhůtu, která správním orgánem nemůže být prodloužena ani zkrácena. Zákon, ale stanoví dvě různé možnosti od kdy tato doba začíná běžet. První z těchto možností je ta, kdy navrhovatel je návrh povinen podat v lhůtě tří měsíců od doby, kdy se postižená osoba o přestupku dozvěděla. K povaze přestupků proti občanskému soužití se tato doba začne počítat ode dne, kdy se přestupek stal. Jelikož pokud dojde k drobnému ublížení na zdraví, tak se postižená osoba o tomto přestupku dozví ihned a tedy od tohoto dne se začne běžet tři

⁶⁹ HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram 201354-55. s. 64.

⁷⁰ ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H., *Přestupkové řízení*. Praha s. 123

měsíční lhůta na podání návrhu. Ale může nastat situace, kdy se postižená osoba o přestupku dozví až s časovým odstupem. Jako např. u přestupků proti občanskému soužití nepravdivé obvinění z přestupku, o kterém se postižená osoba nedozví okamžitě. V těchto případech nezačíná tří měsíční lhůta běžet od dne, kdy postižená osoba byla nepravdivě obviněna z přestupku, ale od dne, kdy se o tom dozvěděla⁷¹. Také je důležité upozornit na skutečnost, že tří měsíční lhůta není vázaná na den, kdy postižená osoba byla poučena o tom, že se jedná o návrhový přestupek.

Druhou možností od kdy začíná běžet tří měsíční lhůta je od dne, kdy věc byla postoupena orgánem činným v trestním řízení ke správnímu orgánu. Tohoto se využívá v případech, kdy věc byla původně vyšetřována jako trestný čin, ale prověřováním skutku vyšlo následně najevo, že se nejedná o trestný čin, ale o přestupek a věc byla odevzdána příslušnému správnímu orgánu k projednání. O tomto postoupení se postižená osoba dozví buď z doručeného usnesení, ze kterého postoupení vyplívá nebo z vyrozumění správního orgánu. Tří měsíční lhůta začíná v tomto případě běžet od dne, kdy si postižená osoba převezme vyrozumění. Pokud jde o osobu navrhovatele, tak tomuto je usnesení zasláno pouze v případě, kdy je orgánem činným v trestním řízení považován za poškozeného. Orgánem činným v trestním řízení je v těchto případech považován soud, státní zástupce nebo policejní orgán.

V případě, kdy návrh nebude podán v tří měsíční lhůtě, správní orgán věc odloží dle ustanovení § 66 odstavce 3 písmena f). Návrh se považuje za podaný až v případě, kdy je správnímu orgánu skutečně doručen, nikoliv podán k poštovní přepravě. A to do posledního dne vypršení stanovené lhůty⁷². Zde se, ale výklad některých autorů rozcházejí. Např. v publikaci Horzinkové Evy a Fialy Zdeňka, *Návrhové přestupky k včasnému podání návrhu* postačí pouze podání tohoto návrhu k poštovní přepravě poslední den tří měsíční lhůty. Zákon nestanoví povinnost vyrozumět navrhovatele o odložení návrhu, aby se ale předešlo případným stížnostem, je vyrozumění vhodné.

⁷¹ HORZINKOVÁ, E., FIALA Z., *Návrhové přestupky*, Příbram . s. 67.

⁷² VARVAŘOVSKÝ, P., *Přestupky - veřejný ochránce práv ombucman* [online] 2012 [cit. 19-01-2014] s. 39. Dostupný z WWW: <http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/sborniky_stanoviska/Prestupky.pdf>.

4.3 Vlastní řízení o návrhovém přestupku

Správní řízení ve věcech návrhových přestupků se zahajuje dnem doručení návrhu správnímu orgánu, který je věcně příslušný přestupek projednat. Tímto dnem začíná i běžet lhůta pro vydání rozhodnutí o přestupku. Jak je již uvedeno v předchozí kapitole této práce návrhové přestupky lze projednat pouze v ústním jednání. Některá z forem zkráceného přestupkové řízení nepřichází v úvahu. Toto ústní jednání se v ničem neliší od jednání běžných přestupků, které nejsou návrhové. Při ústním jednání jsou přítomni účastníci řízení, pracovníci správního orgánu, který ve věci rozhoduje a dále pracovník správního orgánu jako zapisovatel. Dále se ústního jednání mohou zúčastnit dohlížející orgány, právní zástupci účastníků řízení, ale i např. posluchači právnické fakulty, kteří jsou na praxi u správního orgánu. Zapisovatel před vstupem do jednací místnosti ověří, zda se dostavily všechny osoby, které byly k přestupkovému řízení pozvány a vyzíváje ke vstupu do místnosti. O ústním jednání správní orgán vyrozumí účastníky nejméně s pětidenním předstihem. V případech, kdy hrozí, že by mohlo mezi účastníky dojít ke konfliktu, správní orgán by měl zajistit, aby na chodbě před jednací místností byl přítomen strážník městské nebo obecní policie. Samotné ústní jednání je neveřejné, pokud správní orgán neurčí, že jednání nebo jeho části budou veřejné. V těchto případech správní orgán dbá na ochranu utajovaných informací na ochranu práv účastníků⁷³.

Do jednací síně se vstupuje s nepokrytou hlavou, kdy toto pravidlo se nevztahuje na ženy a strážníky městské nebo obecní policie popř. na příslušníky Policie. Při zahájení přestupkové řízení, při kterém předseda komise pronáší úvodní řeč o projednávaném přestupku všichni přítomní povstanou. Poté jsou vyzváni svědci, aby sečkali mimo jednací síň. Následně je vyzván obviněný z přestupku, aby předložil občanský průkaz pro porovnání správnosti dat s údaji uvedenými ve spise. A následně je obviněný řádně poučen o jeho právech. Následně se všichni účastníci ústně vyjádří k projednávané věci. Během svého projevu mluví ve stoje, v sedě vypovídají pouze osoby u kterých to odůvodňuje jejich věk nebo zdravotní stav. Během přestupkového řízení se zásadně vyká. Během ústního jednání probíhá i dokazování jak je již uvedeno v jedné z předchozích kapitol o přestupkovém řízení a účelem tohoto jednání je vydání rozhodnutí⁷⁴.

⁷³ ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H., *Přestupkové řízení*. Praha s. 125.

⁷⁴ ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H., *Přestupkové řízení*. Praha s. 92-93.

5 Domácí násilí

Toto je charakteristické tím, že k němu dochází mezi osobami blízkými a tedy svou formou je velmi podobné návrhovým přestupkům. Domácí násilí má svá přesná specifika, která musí být naplněna. Musíme si, ale uvědomit, že samotný pojem domácí násilí české trestní nebo správní právo nezná. Řeší pouze v obecné rovině násilí, které je páčáno mezi osobami, které žijí ve společném obydlí. Tedy společně s domácím násilím musí být vždy naplněna nějaká skutková podstata přestupku nebo trestného činu. Definic domácího násilí je velké množství, jedna z definic např. říká, že se jedná o fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah⁷⁵. Z tohoto je patrné, že problematika domácího násilí úzce souvisí s problematikou návrhových přestupků.

5.1 Znaky domácího násilí

Tyto charakterizují domácí násilí a vždy musí být naplněny všechny níže uvedené znaky, aby bylo možné začít uvažovat o domácím násilí.

5.1.1 Privátnost

K násilí dochází v soukromí, za zavřenými dveřmi, v rodině, mezi jejími členy, stranou společenské kontroly. Toto si s sebou osoby ve vztahu můžou přenášejí i do jiných prostředí (rekreační chata, vozidlo, hotel a pod.)

5.1.2 Periodicita (opakovanost)

Domácí násilí není jednorázovým incidentem, byť by byl útok sebe víc intenzivní. Jedná se o opakované násilné útoky v různých intervalech, vyznačující se dlouhodobostí, které nemusí být pravidelné, avšak oběť si následky nese i do období mezi útoky. O domácím násilí se říká, že je to násilí na pokračování. Je to proces, který má svůj start, vývoj a spěje k nějakému konci. Typické pro domácí násilí je střídání

⁷⁵ *Bílí kruh bezpečí* [online] 2014 [cit. 10-3-2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>>.

dvou fází, agrese s obdobím tzv. klidu. Charakteristickým prvkem pak bývá to, že po útoku následuje usmiřování, násilná osoba své chování omlouvá, slibuje, že už to nikdy neudělá, prosí o odpuštění a po určitou dobu se i chová k ohrožené osobě velmi laskavě, zahrnuje ji pozorností a dárky. V odborné literatuře se o této fázi mluví jako o „fázi líbánek“. Trvá různě dlouhou dobu, ale vždy končí opětovným projevem agrese.⁷⁶

5.1.3 Eskalace intenzity

Zpočátku si oběti nemusí vůbec uvědomovat, že jde o domácí násilí. Projevy verbální agrese partnera považují za ojedinělé excesy. Dokonce někdy násilníka ospravedlňují tím, že si za to můžou samy. Síla útoků ale neustále vzrůstá, přechází od verbální agrese k psychickému či fyzickému týrání, v krajních případech až k možné vraždě. Domácí násilí začíná psychickým násilím, nejprve jsou útoky vedeny proti lidské důstojnosti, později proti zdraví a mohou vyústit v útoky proti lidskému životu. Útoky proti lidské důstojnosti sledují dva cíle a to sociálně izolovat oběť a minimalizovat její sebevědomí a sebeúctu⁷⁷.

5.1.4 Vztahová blízkost a jednoznačnost a neměnnost rolí

Již slovo domácí předesílá, že k domácímu násilí dochází mezi osobami, které se dobře znají, jsou si vztahově blízké, ať už se jedná o partnery, jejich děti nebo jiné příbuzné a blízké osoby žijící ve společné domácnosti. Postavení oběti a násilníka je nerovné a jejich role se v průběhu opakovaných útoků nemění. Násilník uplatňuje kontrolu nad životem oběti. Jednodušší je negativní vymezení, co není domácím násilím. „Domácím násilím nejsou spor ani hádka, rvačka nebo tzv. italská domácnost. Domácím násilím není ani to, co známe z filmu Válka Roseových. Přesto že se v těchto případech jedná o opakované, dlouhodobé a někdy i eskalující projevy násilí, není zde možné určit násilnou a ohroženou osobu. Násilí se dopouštějí obě strany, jejich postavení je rovnocenné nebo se jejich role střídají. Domácí násilí je násilím, ke kterému dochází mezi osobami ve vztahu a kde důležitým identifikačním znakem jsou jasné role. Vždy je jedna osoba týrána, tj. je osobou ohroženou, a druhá osoba ubližuje, tj. je osobou násilnou⁷⁸.

⁷⁶ Rosa [online] 2014 [cit. 10-3-2014]. Dostupné z WWW: < <http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/specifika-domaciho-nasili/> >.

⁷⁷ *Prezentace domácí násilí* [online] 2014 [cit. 15-3-2014]. Dostupné z intranet PČR: <<http://cportal.pcr.cz/find/domacinasili>>.

⁷⁸ *Prezentace domácí násilí* [online] 2014 [cit. 15-3-2014]. Dostupné z intranet PČR: <<http://cportal.pcr.cz/find/domacinasili>>.

5.2 Formy domácího násilí

Na základě poznatků z policejní a soudní praxe či poznatků z organizací zabývajících se poskytováním pomoci obětem domácího násilí, jako je u nás na příklad Bílý kruh bezpečí a dalších, lze formy domácího násilí rozdělit do těchto kategorií.

5.2.1 Fyzické násilí nebo týrání

Nejčastějším projevem této formy násilí bývá bití oběti rukou nebo jakýmkoliv nástrojem, kopání, svazování, ohrožování bodnou nebo palnou zbraní, tahání za vlasy, topení ve vodě, škrcení, dušení polštářem, nebezpečná jízda vozidlem, pálení cigaretou, kulmou, otevřeným ohněm (svíčkou, zapalovačem), odnímáním potravy atd.⁷⁹ Následky od této formy bývají zpravidla viditelné a to podlitinami, oděrkami, puchýři, nebo může dojít k zlomeninám, či poranění vnitřních orgánů. Proto je také tato forma lehce prokazatelná a dle četnosti bývá tato forma v praxi zastoupena nejčastěji. Oběť bývají slabší jedinci děti a senioři. Opakující se a neustále se stupňující domácí násilí ve formě fyzického násilí pak může vyústit dokonce až k vraždě, ať už ohrožené osoby nebo také násilné osoby, a to zejména tehdy, když ohrožená osoba není schopna dále snášet jakoukoli z forem domácího násilí. Vraždy v rodině se vyznačují v mnoha případech značnou brutalitou a velkým množstvím zasazených ran. Významnou roli sehrává vliv silných emocionálních reakcí. Ženy se častěji stávají oběťmi tohoto druhu vraždy. U vztahově motivovaných trestných činů se může pozdější obětí stát např. ten partner, který doté doby druhého partnera ovládal, fyzicky či psychicky týral.

5.2.2 Sexuální násilí

Formy tohoto násilí jsou zaznamenávány zejména mezi partnery. Projevují se jako znásilnění, přinucení k pohlavnímu styku nebo ponižujícím sexuálním praktikám, pohlavní styk za účasti jiných osob, ubližování při sexuálním aktu, útoky na genitálie, apod. Dále jako znásilňování a pohlavní zneužívání nezletilých dětí biologickými otci nebo partnery matek, ale byly také zaznamenány ojedinělé případy znásilnění a pohlavního zneužívání nezletilého syna biologickou matkou.

⁷⁹ BEDNÁŘOVÁ, Z., MACKOVÁ, K., WUNSCHOVÁ, P., BLÁHOVÁ, K., *Domácí násilí Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha s. 7 - 8.

5.2.3 Ekonomické násilí

Tato forma je nejčastěji zaznamenána mezi partnery, zvláště v období, kdy je ohrožená osoba, nejčastěji žena, na mateřské dovolené nebo v domácnosti či bez zaměstnání. Toto se projevuje zejména tím, že ohrožené osobě jsou násilnou osobou odnímány finanční prostředky. Nebo v době, kdy je bez zaměstnání násilná osoba, která ohroženou osobu nutí, aby jej živila a finanční prostředky, které ohrožená osoba vydělá, jí odnímá pro uspokojování svých potřeb, bez ohledu na potřeby rodiny⁸⁰.

5.2.4 Sociální násilí

Tato forma zahrnuje jednání, kterým násilná osoba zakazuje ohrožené osobě jakýkoliv sociální kontakt s jejím okolím. Vycházení z bytu či domu, osobní či telefonický kontakt s příbuznými a známými, návštěvy restauračních a kulturních zařízení, ale také provozování sportovních a společenských aktivit a koníčků, zákaz sledování televizního a rozhlasového vysílání, praktikování víry apod.

5.2.5 Psychické a emocionální násilí

Říká se mu též neviditelné násilí, protože nezanechává viditelné stopy tak, jako například násilí fyzické. Je nejrozšířenější formou, neboť je obsaženo v každé z výše uvedených forem domácího násilí. Samostatně pak k němu dochází buď jednáním, nebo opomenutím, tedy, že nebylo jednáno, ač být mělo. Obsahuje pestrý rejstřík způsobů od verbálního násilí, což může být křik, nadávky, vztek, ničení nábytku, zařízení, až po neverbální násilí např. agresivní mimiku, gestiku, atd., ale také absenci jakékoliv komunikace, kdy se násilná osoba vůči ohrožené osobě chová tak, jako by vůbec neexistovala, či absenci pomoci ohrožené osobě v nemoci či jiné nouzi, např. s problémy a poruchami s domácími přístroji a zařízeními, autem apod. Emocionální násilí se vyznačuje nedostatkem citových projevů jako např. lásky, sounáležitosti, vzájemné solidarity, porozumění či soucitu apod⁸¹.

⁸⁰ *Prezentace domácí násilí* [online] 2014 [cit. 15-3-2014]. Dostupné z intranet PČR: <<http://cportal.pcr.cz/find/domacinasili>>.

⁸¹ *Prezentace domácí násilí* [online] 2014 [cit. 15-3-2014]. Dostupné z intranet PČR: <<http://cportal.pcr.cz/find/domacinasili>>.

5.3 Vykázání

Jedním z hlavních důvodů, proč je řešena problematika domácího násilí je, že v případech, kdy je prověřováno podezření na páchání domácího násilí, je možno využít institutu vykázání. Tento institut je možné využít od 1. ledna 2007 a spočívá v možnosti vykázat a zakázat vstup násilné osobě do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí na dobu 10 dnů. O tomto vykázání rozhoduje již orgán policie, díky čemuž má institut vykázání okamžitý účinek a nemusí se čekat na pravomocné rozhodnutí ve věci, které z pravidla trvá delší časový úsek. Přičemž nerozhoduje, zda prověřovaný skutek má znaky přestupku nebo trestného činu. Hlavní účelem je preventivní ochrana ohrožené osoby před agresorem a této osobě zamezit v pokračování proti právního jednání. O vykázání rozhoduje policista, kdy není zapotřebí souhlas ohrožené osoby a ani není nutné, aby osoba, která má být vykázána byla v daný moment ve společném obydlí. Pokud se na místě nachází, tak je povinna okamžitě opustit společné obydlí a od tohoto vydat všechny klíče, které policista uschová na služebně policie, která vykázání zpracovává. Před opuštěním obydlí je zpravidla vykázané osobě umožněno, aby si vzala své osobní věci sloužící její potřebě jako např. peníze, dokumenty, cennosti. Následně je vykázána osoba oprávněna do 24 hodin za asistentce policie vstoupit do společného obydlí a zde si vzít další své osobní věci sloužící pro podnikání nebo výkon povolání. Dále policie v průběhu vykázání provádí namátkové kontroly, zda vykázaná osoba dodržuje rozhodnutí vykázání. Tyto kontroly by měli být dvakrát až třikrát po třech dnech. Pokud policie zjistí, že vykázaná osoba nerespektuje podmínky vykázání, tak se dopouští přestupkového jednání a v případě opakovaného porušení rozhodnutí o vykázání může být proti vykázané osobě zahájeno trestní stíhání pro podezření z přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle ustanovení § 337 trestního zákona. Po ukončení deseti denní doby po které trvá vykázání mohou nastat dvě možnosti, které závisí na ohrožené osobě. První z možností je, kdy ohrožená osoba věc dále neřešila a chce, aby se vykázaná osoba zpět vrátila. V tomto případě se vykázané osobě vrátí klíče a má již opět volný přístup do společného obydlí. S touto se již vede jen přestupkové nebo trestní řízení. Druhá z možností nastává, pokud ohrožená osoba podala návrh u civilního soudu na předběžné opatření, se kterým této osobě většinou pomáhají intervenční centra. V tomto případě vykázání nadále trvá a věc si přebírá příslušný soud. Tímto předběžným opatřením může být vykázání prodlouženo až o jeden měsíc.

6 Praktické příklady a komparace skutkových podstat

Jak je již uvedeno v předchozí kapitole domácí násilí český právní systém nijak definuje. Vždy musí dojít k naplnění nějaké skutkové podstaty přestupku nebo trestného činu, které doprovází další okolnosti, které jsou uvedeny v předchozí kapitole o domácím násilí. V přestupkové rovině, pokud jednání agresora nedosahuje takové intenzity se z pravidla jedná o již zmiňované přestupky proti občanskému soužití. Ovšem v rovině trestně právní je výčet trestných činů mnohem větší. Velmi často se jedná o trestný čin ublížení na zdraví nebo trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí, který se někdy zkratkovitě a nepřesně označuje, jako skutková podstata postihující domácí násilí. Trestných činů u kterých je možno uvažovat o domácím násilí je ale více. Může se také jednat např. trestný čin týrání svěřené osoby, omezování osobní svobody, vydírání, znásilnění apod. Tato kapitola bude zaměřena na tři nejčastější skutkové podstaty a to na uvedené přestupky proti občanskému soužití a dva trestné činy, kterými jsou trestný čin ublížení na zdraví a trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí. Ke každé skutkové podstatě bude uveden praktický příklad a porovnání s ostatními dvěma skutkovými podstatami.

6.1 Příklad č. 1

První příklad bude zaměřen na případ, kde bylo nejdříve prověřováno podezření na páchaní domácího násilí a zároveň podezření na spáchání trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí dle ustanovení § 199 trestného zákoníku. Jedná se o případ, kdy osobně na místní oddělení police přišla žena, která zde chtěla podat trestní oznámení na svého manžela z důvodu opakovaného a dlouhodobého psychického a fyzického týrání její osoby. Při vytěžení toto ženy uvedla, že se svým manželem jsou spolu již osmým rokem a je občanem Velké Británie, kde je zaměstnán jako voják z povolání. Společně mají dvě děti a žijí střídavě ve velké Británii nebo zde v České Republice. K napadání a týrání její osoby poškozená při prvotním vytěžení uvedla, že první dva roky manželství bylo vše v pořádku a měli společný harmonický vztah. Po uplynutí této doby se začal jejich vztah ale dramaticky zhoršovat. Manžel odjel na delší dobu pryč, několik týdnů se poškozené neozýval a poté když se vrátil domů, se se svou manželkou vůbec nebavil, ignoroval ji a pokud se společně začali bavit, tak docházelo k hádkám. V této době svou manželku slovně napadat, došlo i k několika fyzickým

útokům. Nejdříve se mělo jednat o několik úderů otevřenou dlaní tzv. facky, ale na konec toto vyústilo až ke skopání poškozené jejím manželem. Tyto útoky ze strany manžela měli trvat po dobu několika let s různou intenzitou a vždy k nim mělo dojít v prostředí domova, což by odpovídalo znakům domácího násilí. Z tohoto důvodu byla oznamovatelka k dané skutečnosti vyslechnuta a při podrobném výslechu, již podezření na domácí násilí nebylo tak jednoznačné.

6.1.1 Podrobný výslech

Jednalo se o běžný výslech psaný v první osobě zaměřený na průběh vztah a krizových momentů v manželství se zaměřením na napadení oznamovatelky. Samotný výslech byl veden takto :

Dnešního dne jsem se dostavila na místní oddělení police, abych zde podala vysvětlení ohledně napadání mé osoby mým manželem. Tento pracuje v RAF Marham, Velká Británie, jako stíhací pilot a hovoří plynně česky.

V prosinci 2005 jsem se současným manželem seznámila v Rakousku při lyžování. Od té doby jsme byli v kontaktu a v září 2006 byla svatba. Do té doby se nijak ošklivě neprojevoval. Od té doby jsme společně bydleli leteckých základnách ve Velké Británii do konce roku 2007. Od roku 2008 jsem začala bydlet v ČR, kde mám svůj byt, který jsem si zakoupila ještě před svatbou. Manžel za mnou dojížděl cca 1 měsíčně na víkend. V červnu 2008 se nám narodila dcera. Do té doby nebyly stále žádné problémy. Takto jsme žili spokojeně do 27.7.2010, kdy se nám narodilo druhé dítě a to syn . Po narození syna jsem stále byla v Praze a manžel za námi dojížděl jednou měsíčně na víkend. Takto jsme žili do července 2011, kdy jsme se přestěhovali na leteckou základnu ve Velké Británii. V srpnu 2011 manžel odjel na náročný 14 denní přeživší kurz. Když se vrátil, začali jsme se hádat, kdy jsem mu vyčítala, že není s dětmi, že je pořád pryč a když přijede, chce jenom ležet. V této chvíli došlo k prvnímu fyzickému napadení mé osoby ze strany mého manžela a to tak, že se rozčílil, chytil mě pod krkem a uhodil se mnou o zem. Na toto jsem reagovala tak, že jsem na něj křičela, vzala děti a šla ven. Když jsem se vrátila z venku, tak se uklidnil a život běžel dál. Tento incident jsem nikde nehlásila ani jeho nadřízenému.

Když jsme byli na základně, manžel byl každý den večer doma. Dle mého názoru se nám příliš nevěnoval, nemluvil se mnou s tím, že chce klid. Chtěl jenom po mně, abych seděla doma a starala se o děti.

V únoru 2012 odjel na 4 týdny na před afgánské cvičení do USA. Ze cvičení

nám volal pouze jednou týdně. Když jsem po něm chtěla, aby volal dětem častěji, chtěl, abych mu tuto žádost poslala písemně emailem. V polovině března 2012 se vrátil, kdy měl na začátku července 2012 odjet do Afghánistánu. Já jsem se mu požívala do mobilního telefonu, kde se dvořil své kolegyni. Při té příležitosti jsem zjistila, že se v roce 2011 dvořil nějaké ženě maďarské národnosti, přičemž si vymyslel jiný život. A ještě jsem našla jednu ženu, které se také dvořil. Toto jsem mu všechno řekla, co jsem našla, kdy toto nepopíral a řekl, že je to všechno sranda. O těchto ženách jsem informovala jeho nadřízeného, kdy manželovi nařídili 3 týdny volna a dohodli nám intenzivního psychologa. Po poradách s psychologem se náš vztah zlepšil, a psycholog nám poradil, aby manžel ani já nedělal před jeho odjezdem do Afghánistánu, životní rozhodnutí. Přes doporučení psychologa mi 2.6.2012 manžel oznámil, že se mnou rozchází a nechce se mnou a našimi dětmi mít nic společného. Na toto jsem děti sbalila a odletěla do Prahy. Ještě než odletěl do Afghánistánu 3x nás navštívil na víkend, s tím že si to možná ještě rozmyslí a uvidíme až se vrátí.

Vrátil se na konci listopadu 2012. Přijel k nám do bytu v Praze a přemlouval nás, ať ho vezmeme zpátky. Já jsem ho zpátky kvůli dětem vzala. Skoro celý prosinec 2012 s námi byl v Praze. V prosince dostal medaili za Afghánistán, kdy na ceremoniál do Anglie mně odmítl vzít s tím, že se to nehodí, že je to drahé a není to potřeba. Za toto mi slíbil společenskou večeři na základně v Marhamu, která mně měla proběhnout v polovině ledna 2013. Na tuto také nedošlo, neboť od ledna 2013 se mnou komunikoval minimálně a pořád mi lhal. Dále mi za večeři, která se nekonala mi slíbil víkend na základně v Marhamu. K tomuto opět nedošlo, a ozval se mi až po něm.

V únoru 2013 se opět vrátil za námi do Prahy, kdy jsem si půjčila jeho Ipad a omylem jsem shlédla emaily, kterými se opět dvoří kolegyni. Toto jsem mu opět řekla, on se mi omluvil s tím, že už to dělat nebude. Potom odjel opět na základnu a já ve svém počítači našla fotky manžela, jak objímá kolegyni. Od této doby jsem rezignovala s tím, že se s ním rozejdu. Někdy začátkem března 2013 opět přijel, já jsem se ho zeptala, zda je stále s tou kolegyní, on mi řekl, že a že spolu nekomunikují. Po tomto jsem vyžádala jeho telefon a on mi ho dal do ruky. V historii volaných čísel jsem našla čísla jeho kolegyně, které volal asi pětkrát předešlý den. Po tomto řekl, že lhal a že s ní mluvil pouze pracovně. Já jsem mu řekla, že s ním končím a on mi ukázal od ní email, kde uvádí, že chápe, že má rodinu. Po tomto emailu jsem mu opět odpustila a vrátili jsme se k sobě.

Po tomto skončila anabáze s přítelkyní, kdy manžel za námi dojížděl jednou až

dvakrát měsíčně na víkend do Prahy. S námi mnoho času nepobyl, neboť si často vymýšlel nějaké historky, aby mohl být pryč. Jeho záminka byla, že si hledá práci v ČR, kdy údajně odjížděl do Náměště nad Oslavou. Se mnou a dětmi nekomunikoval a telefon měl vypnutý. Takto se jednalo asi o 4 víkendy.

V červnu 2013 měl plánovaně přijet na 9 dní, kdy přijel v sobotu ve 2 hod. ráno a téhož dne ve 22 hod. jsem se šla vysprchovat, on šel do sklepa a zmizel i se svými věcmi. SMS zprávami slibovala dětem, že se vrátí a někam spolu půjdou, slibované termíny nedodržel a vrátil se až za 6 dní. To byla oslava narozenin dcery, já jsem v té době byla vyčerpaná, kdy jsem vyhledala psychologickou pomoc v centru Riaps. Zde mi navrhli týdenní hospitalizaci. Tento návrh z centra Riaps jsem manželovi řekla a požádala ho, aby si vzal dovolenou a zůstal s dětmi doma. Toto odmítnul s tím, že si vymýšlím. Někdy v neděli asi 10.6.2013 jsem utekla z bytu do Riapsu, neboť jsem si myslela, že se zblázním. Můj útek nebyl ze strany nijak aktivován, prostě toho na mně bylo moc. Děti jsem nechala v bytě s ním. Ještě ten den mu volala moje ošetřující lékařka z Riapsu, kdy mu řekla, že ho žádá, aby zůstal s dětmi, abych mohla být hospitalizována. On lékařce, řekl, že ne, že si vše vymýšlím. S lékařskou jsem se dohodla, že děti nechám manželovi a druhý den nastoupím na léčbu. Ještě v neděli jsem se vrátila do bytu, manžel ani děti tam nebyly. Když přišli, řekla jsem mu, že odcházím na léčení, on mi řekl že ne, ale stačila jsem utéct. Šla jsem spát k matce a druhý den Hned první den při první terapii přišel do Riapsu se synem s tím, že chce pasy dětí, že je odveze do Británie na základnu. Já jsem s tím nesouhlasila, proto byla přizvána sociální pracovnice s tím, že pokud já jako matka nesouhlasím, nemůže je nikam odvést. Manžela poslali domů, že mu ještě zavolají. Po tomto mně sociální pracovnice doporučila, abych se vzchopila a šla domů, aby se nestala nějaká tragédie.

Přišla jsem domů, kde manžel na mně začal křičet, co dělám, že mám být na léčení a že si v práci zařídil volno. Večer jsem zůstala doma a druhý den jsem se vrátila do Riapsu. Zde jsem byla do pátku. Manžel mně vyzvednul s tím, že musí do práce. Já jsem mu nabídla, že ho odvezeme do práce. On to nechtěl, tak jsem pojala podezření, že nikam jet nechce a požadovala jsem po něm ukázat letenku. Letenku mi ukázal a cestou na letiště na mně začal křičet, že nestihneme letadlo, že pojede MHD a za jízdy vyskočil z vozidla. Já jsem poté dojela na letiště, aby děti manželovi ještě zamávaly, a zde jsem zjistila, že let, na který měl letenku neexistuje.

Po tomto jsem mu volala, že se chci opravdu rozvést a on mi řekl, že jede do Británie vlakem, že letenka je drahá. Volala jsem jeho matce, tato mi řekla, že by měl

být někde v SRN. Podle výpisu z účtu, jsem zjistila, že si celý víkend vybíral peníze z bankomatu v Brně. Ján jsem mu toto řekla, on se mi opět omluvil, že je idiot a já mu dále umožňuji styk s dětmi.

Takto mi lhal do srpna 2013. Týden mezi 05.-12.9.2013 jsem všichni byli na dovolené na Moravě. Tam se mnou příliš nemluvil. Asi za čtyři dny se někde opil, když přišel domů, tak jsem mu řekla, že zase zklamal a vyčetla jsem mu pár věcí. Na toto nijak nereagoval, pouze se mi omluvil. Druhý den jsem mu řekla, že už mu nemůžu věřit a bouchla jsem ho rukou do zad. Na to on reagoval tím, že mně napadl a skopal. Policii jsem nevolala, ale lékařskou zprávu mám, kterou doložím. Od toho jsem spolu žádný incident neměli. On dále jezdí jedenkrát měsíčně za dětmi. Když manžel přijede nejsem doma, děti si předáme přes paní na hlídání. Přijedu až následující den, kdy jsme spolu celá rodina.

Dne 14.12.2013 v 15.00hod. jsem přišla do bytu. V bytě byli děti a manžel. Všichni jsme šli společně ven. Večer, když děti spaly manžel odešel do sklepa s tím, že jde s odpadkami. Když se dlouho nevracel, bylo mi divné kde je. Šla jsem do vozidla pro věci, ale auto tam nebylo. Volala jsem manželovi, kde je a on mi řekl, že je s odpadkami u kontejneru. Já jsem šla ke kontejneru a on tam nebyl. Volala jsem mu, proč mi zase lže. Manžel poté přijel, přišel za mnou ke kontejneru, já jsem mu řekla, ať mi dá mobil, abych se podívala, komu mohl volat. On mi ho sám dal a já jsem šla s mobilem pryč. V tento, když jsem byla k němu otočená zády moment podrazil kopem pravou nohou. Já jsem upadla obličejem na beton a následně mně ještě udeřil zavřenou pěstí do zad. Poté mi vytrhl jeho mobil z ruky a z místa odešel. Po tomto jsem se zvedla a šla zpět domů Manžel se vrátil asi po 15 minutách, kdy přišel za mnou a začal na mně křičet, že si za to můžu sama, že ho provokuju a pod. Závěrem chci uvést, že manžel se v přítomnosti dětí za poslední dva roky chová nevyzpytatelně, kdy sám od sebe začne bez příčiny křičet, bouchat hlavou do zdi, mlátí dveřmi a necitlivě zachází s dětmi.

Fyzicky mně manžel napadl celkem třikrát, jednou na základně v Británii, jednou na dovolené 2013 a na posledy .

Po provedení výše uvedené výslechu a šetření v domě v České republice, kde poškozená bydlela společně se svým manželem, kdy sousedi žádné časté hádky ani napadání neslyšeli, bylo patrné že v tomto případě se o domácí násilí jednat nebude. V daném případě se spíše jednalo o nefungující manželství z důvodu časté nepřítomnosti manžela a jeho nevěrného chování. Věc byla nakonec klasifikována jako

přestupek proti občanskému soužití dle ustanovení § 49 odstavce 1. písmena c) přestupkového zákona, a celá věc byla policií oznámena na městský úřad k dalšímu projednání.

6.2 Příklad č. 2

Druhý příklad bude zaměřen na případ, kde bylo také prověřováno podezření na páchaní domácího násilí, které se mělo odehrávat mezi matkou a dcerou, kdy v tomto případě byla násilná osoba dcera poškozené. Prvotní oznámení bylo učiněno poškozenou osobou na linku 158 okolo 23 hodiny, kde žádalo o pomoc se svou opilou dcerou, která jí měla napadat v její bytě. Na místo byla ihned operačním důstojníkem vyslána hlídka policie České republiky. Po příjezdu hlídky na místo se tato spojila s oznamovatelkou, kdy tato uvedla, že její dospělá dcera je opět opilá a v tomto stavu ji fyzicky napadla, ale že toto nechce nijak řešit a pouze žádá hlídku, zda by mohla zařídit převoz dcery na protialkoholní záchytnou stanici, kde by se ze svého stavu mohla vyspat. Hlídka toto vzala v potaz a tento převoz zařídila z důvodu, že podezřelé osobě bylo při dechové zkoušce naměřena hladina alkoholu v krvi 2,8 promile. Hlídka dále oznamovatelku poučila zda bude chtít věc dále řešit, aby se dostavila na služebnu policie, kde s ní bude sepsáno její oznámení. Hlídka na místě věc dále neřešila a z místa odjela. Této noci ani následující den se, ale poškozená na žádnou součást policie, k podání trestního oznámení nedostavila. Dále v dostupných systémech policie bylo zjištěno, že již v minulosti k podobnému incidentu došlo, který byl zaevidován jako návrhový přestupek proti občanskému soužití, kdy poškozená nepodala návrh k projednání přestupku. Z tohoto důvodu, bylo zpětně poškozené telefonováno, kdy tato velmi neochotně uvedla, že se nejedná o ojedinělý incident s její dcerou a ze včerejšího napadení má silně pohmožděnou levou horní končetinu, kdy jí byla vystavena pracovní neschopnost v trvání minimálně 30 pracovních dnů. Dále uvedla, že věc nechce dále řešit, aby své dceři nezpůsobovala zbytečné problémy. Na konec se podařilo poškozenou přesvědčit, aby se dostavila na oddělení police, kde sní byla sepsána její výpověď.

6.2.1 Podrobný výslech

Dnešního dne jsem se po telefonické domluvě dostavila na místní oddělení policie, abych zde podala vysvětlení ohledně napadání mé osoby ze strany mé dospělé

dcery.

K dané věci uvádím, že se svou dcerou žijeme již druhým rokem ve společné domácnosti v mém bytě, kdy tato se ke mě nastěhovala poté co se sní rozešel její přítel začátkem roku 2010. Po tomto rozchodu byla velmi psychicky vyčerpána a neměla žádnou chuť do života a dokonce přišla o své zaměstnání, kdy si do současné doby nenašla žádné nové povolání. V tento okamžik začali i její problémy s pitím alkoholickým nápojů, kdy s tímto problémem se odvíjí i veškeré naše problémy. Vždy dojde k hádce nebo k napadení, když je dcera pod vlivem alkoholu. K prvnímu napadení došlo dne 2.2.2010, kdy poté co na mě v obývacím pokoji křičela, že jsme jí zkazila celý život, mě fyzicky napadla a to tak, že mě udeřila otevřenou dlaní nebo pěstí ruky do oblasti mého obličeje, přesný počet ran si již nevybavuji. V důsledku tohoto napadení jsem si rozkousla spodní ret, ale lékařské vyšetření jsem nevyhledala. Následně se obdobné jednání opakovalo přibližně 1 až 2 za měsíc, kdy se po každé, když vystřízlivěla omluvila a já jsme to dále neřešila. Následně v období přibližně do října 2010 se dcera naprosto uklidnila a k žádnému napadení nedošlo, pouze k pár menším hádkám když byla opilá. Ale poté přibliž od února 2011 se situace začala opět zhoršovat, kdy se moje dcera opět začala častěji opíjet a být agresivní. Toto vygradovalo dne 15.2.2011 kde se moje dcera opět silně opila a začala mi nadávat a vyčítat mi že jsem jí zkazila celý život, kdy začala rozbíjet vybavení bytu a byla k neutíšení. Z tohoto důvodu jsme poprvé zavolala na linku 158, kdy hlídka nechala dceru převést na protialkoholní záchytnou stanici. Já jsem, ale poté věc dále neřešila. Dále od této chvíle se věci neustále opakují, dcera se opíjela pravidelně 2x až 3x týdně, kdy v těchto momentech, na mě opět křičela, že za všechno můžu já a že jsme jí zkazila celý život a že si přeje mojí smrt a pod. Ve chvílích kdy byla střízlivá po mě zase chtěla, abych jí dala peníze na alkohol, což jsem se snažila odmítat a přesvědčit jí aby se šla léčit, kdy toto pokaždé končilo hádkami. Když jsme jí peníze nedala tak mi vyhrožovala, že mi něco udělá a z tohoto důvodu ze strachu o svůj život a zdraví jsme jí většinou nějaké peníze dala. Dále mi vždy vyčítala, že jí dávám málo peněz a, že se o ní vůbec nezajímám. Toto se odehrávalo skoro každý den, minimálně pětkrát do týdne. Takto to pokračovalo, až do září roku 2011, kdy o této doby se začala opíjet prakticky každý den. Její chování vygradovalo včerejšího večera, kdy mě okolo 23 hodiny sdělila, poté co již vypila jednu láhev tvrdého alkoholu, že jsi jde ještě pro víno a abych jí dala peníze. Já jsem jí, ale žádné peníze dát nechtěla a snažila jsem se odejít pryč z bytu. Kdy na toto zareagovala, tak, že na mě začal opět křičet, že se o ní nestarám a že jí

nemám ráda a když jsem se snažila odejít, tak mě chytila za vlasy a povalila na zem, kdy do mě začal kopat do oblasti břicha a zad. Následně, když se mi podařilo vstát, tak mě několikrát, udeřila otevřenou dlaní do obličeje. Dále, když jsme před mu dcerou začala ustupovat, tak vzala ze stolu popelník, a tento po mě hodila, kdy mě trefil do levé ruky v oblasti zápěstí, když jsem se snažila krýt obličej. Následně se mi podařilo zavolat na linku 158, kdy policisté kteří přijeli na místo nechali dceru opět odvést na protialkoholní záchytnou stanici. Dále, když mě začal zasažená ruka natékat a nepřestávala bolet, jsem si došla na pohotovost, kde po zrentgenování ruky, zjistili, že v zápěstí této končetiny mám zlomenou jednu kůstku. Kdy doba léčení bude minimálně 1 měsíc, kdy v této době nebudu moct chodit do zaměstnání. Dále uvádím, že své dceři nechci způsobovat, žádné další nepříjemnosti a z tohoto důvodu nedávám souhlas s přestupkovým ani trestním řízením proti mé dceři.

Po provedení výše uvedeného výsledku a provedeném šetření v domě, kde poškozené se svou dcerou bydlela, kde i sousedi potvrdili, že se z uvedeného bytu velmi často ozývají hádky a i dceru poškozené sousedi viděli opakovaně pod vlivem alkoholu, se policista, který případ prověřoval rozhodl, že využije svého oprávnění a dceru poškozené jako násilnou osobu ze společného obydlí vykáže na dobu 10 dnů. A to z důvodu, že míra rizika v daném případě dalšího nebezpečného útoku a nebo zvláště závažného útoku ze strany násilné osoby proti chráněným zájmům je tak vysoká, že využití jiných oprávnění než, vykázaní násilné osoby nezajistí efektivní ochranu osoby, neboť ve společném obydlí dochází k útokům se znaky domácího násilí, kdy byly zjištěny typické znaky domácího násilí jako opakovanost, postupný nárůst intenzity, jasné a nerovné rozdělení rolí mezi osobami ve společném obydlí a páčání násilí v soukromí. Uvedený skutek by byl kvalifikován jako trestný čin ublížení na zdraví dle ustanovení § 146 odstavce 1 trestního zákoníku. Ale poškozená bohužel nedala souhlas se stíháním své dcery a z tohoto důvodu, nemohlo být zahájeno trestní stíhání její dcery.

6.2.2 Komparace trestného činu ublížení na zdraví

Tento trestný čin je uveden pod § 146 trestního zákoníku který je rozdělen do čtyř odstavců, kdy v prvním odstavci je uvedena skutková podstata daného paragrafového znění. Zde je uvedeno, že kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na 6 měsíců až tři roky. Již tato samotná skutková podstata je velmi podobná skutkové podstatě přestupků proti občanskému soužití dle ustanovení

§ 49 odstavce 1. písmena c) přestupkového zákona. I výklad k tomuto trestného činu je velmi podobný. Zákon ve shodě s naukou a praxí vymezuje ublížení na zdraví jako způsobení takové poruchy normálních tělesných nebo duševních funkcí, která znesnadňuje poškozenému výkon obvyklé činnosti, resp. má vliv na způsob jeho života v trvání dle praxe nejméně 7 dnů a která si vyžaduje lékařské ošetření⁸². Při posuzování trestného činu ublížení na zdraví a přestupku pro občanskému soužití bude zpravidla ovlivňovat délka pracovní neschopnosti. Tato, ale sama o sobě nemusí vždy správně odrážet povahu, intenzitu a závažnost způsobené poruchy zdraví. Pracovní neschopnost je tedy důležitým kritériem při posuzování právní kvalifikace skutku, není však kritériem jediným ani rozhodujícím. Při posuzování těchto dvou skutků mají význam zejména také skutečnosti, jako je povaha poruchy zdraví, jak byla způsobena, jakými příznaky se projevuje, který orgán a která funkce byla narušena, bolestivost poranění a její intenzita. Vždy je třeba posuzovat každý případ komplexně a individuálně.

Další základní rozdíly mezi trestným činem a ublížení na zdraví a přestupkem proti občanskému jsou všeobecně známě rozdíly mezi přestupkem a trestným činem jakými jsou výše společenské škodlivosti, formální znaky (znaky uvedené v zákoně), právní následky, promlčecí doba nebo rozhodující orgán.

Poslední rozdíl, který zde bude uveden je v podání souhlasu k trestnímu stíhání. Stejně u trestných činů jako u přestupků, pokud je spáchán mezi osobami blízkými je potřeba, aby poškozená osoba dala své svolení k trestnímu stíhání podezřelé osoby. V trestním řízení se toto nenazývá návrh na zahájení trestního řízení, ale souhlas k trestnímu řízení. Tento je upraven v § 163 trestního řádu. Zde jsou uvedeny všechny trestné činy u kterých je zapotřebí souhlasu pokud je poškozený k pachateli osobou, vůči níž má právo odepřít výpověď podle § 100 trestního řádu, kdy mezi výčet trestných činů spadá i trestný čin ublížení na zdraví.

6.3. Příklad č. 3

Jako třetí příklad bude uveden případ, která je popsán ve sborníku textů k problematice domácího násilí, které vydalo Centrum sociálních služeb Praha v roce 2010, ze kterého je tento případ čerpán a z tohoto důvodu u tohoto příkladu nebude uveden podrobný výslech jako u předchozích příkladů.

⁸² JELÍNEK, J., a kolektiv., *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha. 182 s.

Jednalo se o případ, který začal jako prověření oznámení o nadměrném hluku. Po příjezdu hlídky policie České republiky na místo bylo zjištěno, že matku napadl její syn. Vzhledem ke zranění poškozené, prověřovaná věc zprvu vypadala jako podezření na spáchání trestného činu ublížení na zdraví a v tento okamžik nic nenavědčovalo tomu, že by se zde jednalo o domácí násilí. Následně byla poškozená vyzvána, aby se dostavila k podání vysvětlení, což však neučinila, a proto byla kontaktována telefonicky, kdy uvedla, že se na policii nedostaví z důvodu, že má strach z pomsty jejího syna, když na něho podá trestní oznámení. Poškozená byla následně převezena služebním motorovým vozidlem na služebnu policie. Zde z jejího výslechu bylo zjištěno, že ze strany jejího syna se nejednalo o první napadení, ale bylo zjištěno že její syn jí již několik let, týrá jak fyzicky tak psychicky, ničí majetek v bytě i v domě. z dalšího výslechu vyšlo najevo, že syna vychovává sama od jeho pěti let a přibližně do jeho 17 let bylo vše v pořádku. Následně však matka u syna několikrát našla marihuanu, viděla ho čichat toluen a dokonce měla podezření, že užívá tvrdé drogy. Dále uvedla, že v tomto období k nim do bytu začali docházet jeho kamarádi před kterými na poškozenou řval a urážel ji, kdy doma po návštěvách těchto kamarádů poškozená v pokoji podezřelého nacházela použité injekční stříkačky. V tomto období se změnilo i chování podezřelého, kdy byl dost agresivní, často křičel, měl výkyvy nálad, rozbíjel věci a dokonce postupem času přišel o své zaměstnání. Kdy v tento moment po poškozené začal požadovat peníze což si vynucoval slovy "dej sem prachy", což doprovázel řevem a rozbíjením věcí. Jelikož se ho poškozená bála, začal mu peníze dávat, většinou 200,-Kč denně. Dokonce jí kvůli penězům začal v noci budit, kdy na poškozenou řval, že chce peníze. Poslední dva roky jí urážel sprostými vulgarismy, kterými ji ponižoval, vyhrožoval jí újmou na zdraví a zabitím, rukama okolo krku jí škrtil, pokládal jí polštář na obličej, aby nemohla volat o pomoc, zabodával před ní nůž do nábytku a dveří jejího pokoje, hrozil jí boxerem nasazeným na ruce a přiloženým k její tváři, chytal jí za vlasy a vyhrožoval, že jí vyhodí z okna a několikrát jí napadl údery pěstí do hlavy a celého těla, házel po ní kusy nábytku, čímž jí způsobil zlomeniny žeber a jiná pohmoždění.

Poškozená však nikdy žádnou z uvedených věcí nehlásila a ani nevyhledávala lékařskou pomoc, protože musela pracovat aby měla peníze pro svého syna. Dále její syn také často rozbíjel zařízení v domě, kdy veškeré škody hradila poškozená. Vše vyvrcholilo dne, kdy syn přišel ve večerních hodinách domů a hned před vchodem začal na poškozenou řvát, ať mu hodí klíče. poškozená toto udělala, ale již z jeho chování

vycítila, že bude zle. Z tohoto důvodu si sbalila pár osobních věcí do kabelky. A když se snažila opustit byt, tak podezřelý ji zastrčil zpět do pokoje, kde na ní začal řvát to máš za to a začal jí mlátit pěstí do oblasti hlavy. Poškozená si jen kryla hlavu, kdy cítila opakované údery do hlavy a do oblasti žeber. Následně podezřelý strhnul z poškozené halenku, kdy tato byla pouze ve spodním prádle. V tento okamžik podezřelý s napadáním přestal a začal rozbíjet věci v bytě. Tohoto momentu poškozené využila a utekla na chodbu bytu, kdy stihla vzít pouze kabelku a svetr. Na chodbě domu, ale podezřelý poškozenou doběhl a opět jí začal napadat. Kdy poškozená aby nespadla ze schodů si lehla na zem, kde podezřelý do ní začal kopat. Při tomto útoku na poškozenou křičel že jí zabije nebo aspoň zmrzačí. Dále podezřelý rozbil skleněnou výplň výtahových dveří, přičemž se poškozené podařilo sejít o patro níže, kde již byla sousedka, ke které se schovala do bytu. Po tomto následovalo lékařské ošetření spojené s hospitalizací poškozené v nemocničním zařízení. Zde bylo zjištěno, že poškozená má zhmožděnou ránu na hlavě, zlomeninu jedenáctého žebra, pohmoždění v dolní části zad s masivním krevním výronem a pohmoždění levé paže s krevním výronem.

V prověřované věci byl vyhotoven znalecký posudek z oboru zdravotnictví, kdy bylo zjištěno, že poškozená má i několik straších zlomenin s tvorbou svalu, tedy ne zcela zhojené. Dále k věci byly vyslechnuti nájemníci domu, kteří shodně uvedli a potvrdili hlučné a agresivní chování podezřelého, kdy opakovaně rozbíjel vybavení domu, což za něho hradila poškozená. Nájemníci domu také uvedli, že se poškozená svého syna bojí, všude pouze šeptá, chová se tiše, ustrašeně a snaží se s nikým v domě nepotkat, aby nemusela vysvětlovat synovo chování. Dále bylo provedeno šetření v zaměstnání poškozené, kdy zaměstnavatel uvedl, že velmi často v letních dnech poškozená chodila zahalená oblečením jako by pod ní něco skrývala.

Proti podezřelému bylo zahájeno trestní stíhání pro podezření z trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí, kdy podezřelému byl vyměřen trest v podobě 6 letům odnětí svobody za 10 let fyzického a psychického týrání své matky.

6.3.1 Komparace trestného činu týrání osoby ve společném obydlí

Tento trestný čin je uveden pod § 199 trestního zákoníku který je rozdělen do třech odstavců, kdy v prvním odstavci je uvedena skutková podstata daného paragrafového znění, která zní že kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta. Již v této skutkové podstatě jsou patrné rozdíly od uvedených dvou skutkových podstat

trestného činu ublížení na zdraví a přestupku proti občanskému soužití. U této skutkové podstaty se objevují dva zásadní pojmy a to pojem týrání a pojem společné obydlí. Týrání se rozumí nakládání s osobou blízkou nebo jinou osobou žijící s pachatelem ve společném obydlí vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pocítuje jako těžké příkoří resp. psychické nebo fyzické útrapy, přičemž se nevyžaduje, aby šlo o jednání soustavné. Pojmem společné obydlí se rozumí dům, byt nebo jiné prostory sloužící k bydlení a příslušenství k nim náležející, tzn. i obytné chaty, hotelové domy, ubytovny, vysokoškolské koleje apod., tedy veškeré prostory sloužící k bydlení lidí⁸³. U tohoto pojmu není důležité, aby pachatel s poškozenou osobou vedli společnou domácnost, ale je kladen důraz na faktické bydlení, nebo-li reálné soužití na základě rodinných i jiných vztahů ve společném obydlí. Také podmínkou společného obydlí není evidence trvalého bydliště⁸⁴.

Hlavním rozdílem u tohoto trestné činu vůči trestnému činu ublížení na zdraví a přestupku proti občanskému soužití je, že se nevyžaduje k trestnímu stíhání podezřelé osoby souhlas poškozeného, a to i přesto, pokud by byl ve vztahu k pachateli blízkou osobou, vůči níž by měl jako svědek právo odepřít výpověď. Další rozdíly nalezneme ve vyšší trestní sazbě a vyšší společenské škodlivosti apod.

Při posuzování trestného činu týrání osoby ve společném obydlí je opět třeba posuzovat každý případ komplexně a individuálně. Nelze přesně určit hranice mezi posuzovanými protiprávními činy. Vždy je nutno posuzovat individuálně způsob a intenzitu týrání, okolnosti, délku doby týrání, intervaly mezi útoky apod.

6.4 Příklad č. 4

Poslední příklad, který v této práci bude uveden nebude případ z pohledu policejní praxe, ale pro úplnosti této práce se bude jednat o případ, který byl projednáván správním orgánem. Jednalo se o případ kdy správní orgán projednal v přestupkovém řízení návrhový přestupek ve kterém byla obviněná dcera navrhovatelky pro podezření ze spáchání přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona z důvodu, že obviněná fyzicky několikrát napadala svou matku a to několika údery pěstí do horní části těla a do oblasti hlavy. Obviněná dcera byla uznána vinou ze spáchání uvedeného přestupku a byla jí dle ust. §

⁸³ JELÍNEK, J., a kolektiv., *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha. 252 s

⁸⁴ *Pravníradce* [online] 2014 [cit. 10-4-2014]. Dostupné z WWW: <<http://pravniradce.ihned.cz/c1-50634850-k-trestnym-cinum-proti-rodine-a-detem-v-novem-trestnim-zakoniku>>

11 odst. 1 písm. b) ve spojení s ust. § 12 odst. 2 a ust. § 49 odst. přestupkového zákona uložena pokuta ve výši 15. 000,-Kč. U tohoto případu je nutno podotknout, že navrhovatelka je žena ve věku 80 let a obviněná dcera ve věku 59 let.

Správní orgán před vydáním rozhodnutí nařídil ústní jednání na které si předvolal obviněnou z přestupku a navrhovatelku, tedy její matku. V rámci ústního jednání obviněná k soužití se svou matkou uvedla, že se neustále hádaly od té doby, co se ke své matce nastěhovala v květnu roku 2011. Ke své matce obviněná uvedla, že je agresivní člověk a incidenty měla i se svým manželem. Matka měla obviněnou rovněž fyzicky napadat. Jako důvod fyzického napadení ze strany své matky obviněná uvedla, že jí řekla pravdu. Dále obviněná popřela, že by v minulosti někoho fyzicky napadla včetně své matky, neboť není agresivní typ. K údajnému napadení obviněná před správním orgánem uvedla, že v danou dobu nebyla doma, kdy toto nemohla nijak potvrdit. Dále uvedla, že k dalšímu napadení nedošlo dle tvrzení navrhovatelky, ale že k incidentu došlo v bytě kdy se navrhovatelka zle podívala na obviněnou jako by jí chtěla zabít z důvodu, že domu přišla dřív než jak bylo domluveno. Dle obviněné, do ní matka začala strkat a nadávat, a proto jí obviněná chytla při cestě do pokoje za ruce a řekla jí, aby tohoto nechala a zaklepala s ní. Matka se tomuto bránila a poškrábala obviněnou na celé pravé paži. Následně se obviněná nechala ošetřit, kdy lékaři uvedla, že jí poškrábalo malé dítě, jelikož se styděla říct, že jí poškrábala její matka. K tomuto předložila správnímu orgánu lékařskou zprávu. K hematomům její matky uvedla, že starým lidem praskají cévky nebo se někde uhodí. Dle obviněné jí matka chtěla dostat z bytu a proto jí obvinila z fyzického napadení.

V rámci ústního jednání navrhovatelky uvedla, že se k ní dcera nastěhovala v roce 2011, neboť dlužila na nájemném. Na začátku jejich společného bydlení nebyly žádné problémy, nicméně k prvním slovnímu konfliktům začalo docházet již v prvním pololetí roku 2012. v červnu roku 2012 poprvé dcera fyzicky napadala navrhovatelku, což navrhovatelka doložila poukazem na vyšetření z uvedeného dne. Toto ale navrhovatelka nikde nehlásila. K prvnímu napadení navrhovatelka uvedla, že jí obviněná napadla rukama, kdy si navrhovatelka nevzpomněla zda obviněná měla sevřenou ruku v pěst. Od této doby docházelo k napadání každý druhý měsíc od čehož měla navrhovatelka modřiny a podlitiny, ale incidenty nikde nehlásila, protože se za nastalou situaci styděla. K incidentu, který byl projednáván uvedla, že si na tomto obvinění trvá a, že k napadení došlo dle uvedeného způsobu. Dále navrhovatelka uvedla, že k napadení došlo v ložnici pokoje, kde jí obviněná fyzicky napadla údery

pěstí do ramen. Toto napadení již navrhovatelka oznámila na Policii ČR, jelikož napadání ze strany její dcery nebralo konce. V této době se již jednalo o osmé napadení ze stran její dcery. Na podporu jejího tvrzení doložila navrhovatelka ke spisovému materiálu při ústním jednání lístky, na kterých si poznamenávala fyzické napadení a průběh fyzického napadení ze strany své dcery. Dále navrhovatelka založila do spisu propuštění zprávu z nemocnice kde byla hospitalizována s vysokým tlakem v důsledku fyzického napadení ze strany své dcery. Dále k tomuto napadení uvedla, že jí dcera napadla v ranních hodinách, z důvodu, že odmítla obviněné udělat kuřecí řízky.

V rámci ústního jednání byl proveden důkazní listinou dle § 53 správního řádu. Správní orgán přečetl následující listinu. Lékařskou zprávu navrhovatelky ze dne napadení. Z lékařské zprávy správní orgán zjistil následující. Na těle navrhovatelky byl zjištěn hematom nad levou lopatkou, oděrky a hematom na obou pažích a izokorie. Ke zranění uvedla ošetřující lékařce, že zranění jí způsobila její dcera. Dále předložila další lékařskou zprávu z předchozího napadení. Na těle navrhovatelky byl zjištěn velký hematom pod pravou lopatkou, v oblasti pravého ramene a na pravé straně hrudníku. Ke zranění uvedla ošetřující lékařce, že zranění jí způsobila její dcera. Na dotaz jakým způsobem byla léčena obviněná po napadení ze strany své matky uvedla, že léčena nebyla. Na těle měla obviněná drobné oděrky, které dle její lékařské zprávy její ošetřující lékařka viděla, až s odstupem jednoho týdne.

K dalším založeným listinám ze strany navrhovatelky správní orgán uvedl následující. Pokud se týká ručně psaných lístků, na které si navrhovatelka poznamenala, kdy byla ze strany své dcery napadena a průběh fyzického napadení, tak u těchto nelze ověřit, kdy byly psány a navíc se týkají fyzických útoků, které již nelze projednat v rámci přestupkového řízení, neboť ve lhůtě tří měsíců nebyl podán návrh dle § 68 odst. 2 přestupkového zákona. Pouze jeden lístek se jedná projednávaného přestupku.

Své rozhodnutí o vině obviněné opíral správní orgán o výpověď navrhovatelky, která byla podpořena lékařskými zprávami ze dnů kdy došlo k napadením. Ty zprávy obsahovaly objektivně zjištěné poranění na těle navrhovatelky, které odpovídali popsanému fyzickému napadení ze strany obviněné. S ohledem na absenci jakéhokoliv zranění na hlavě navrhovatelky, dospěl správní orgán k závěru, že s ohledem na existující pochybnosti dle obecné zásady *In dubio pro reo*, která stanovuje povinnost rozhodovat ve prospěch obviněného, pokud o jeho vině existují pochybnosti, které nelze odstranit, uzná obviněnou vinou pouze z útoků pěstí do horní části těla. V průběhu

ústního jednání obviněná opakovaně slovně útočila na navrhovatelku, která trpělivě snášela verbální útoky své dcery. Již z tohoto chování si lze dovodit závěr, jakou roli měla obviněná a navrhovatelka při společném soužití v bytě navrhovatelky. Správní orgán naopak neuvěřil tvrzení obviněné, že motivem křivého obvinění ze strany navrhovatelky, byla snaha docílit vystěhování vlastní dcery z bytu navrhovatelky. obviněná využívala byt pouze na základě souhlasu své matky, tedy k vystěhování své dcery postačilo navrhovatelce, aby jí vyzvala k opuštění bytu.

Při stanovení výše sankce u obviněné přihlédl správní orgán k následujícím skutečnostem. Jako přitěžující okolnosti správní orgán hodnotil následující. Obviněná napadla svou o 21 let starší matku, která vzhledem ke svým fyzickým možnostem se nemohla účinně bránit. Obviněná způsobila svým jednáním na těle své matky mnohočetná poranění. S ohledem na následky se jednalo nepochybně o bolestivá zranění, neboť obviněná vedla útoky pěstí do horní části těla. O intenzitě útoků svědčí množství hematomů na těle navrhovatelky. Správní orgán naopak shledal následující polehčující okolnost. Obviněná nemá záznam v rejstříku přestupků.

7 Průzkum na městském úřadě pro Prahu 10

V rámci odborné části této práce byl uskutečněn průzkum na městském úřadě pro Prahu 10 na přestupkovém oddělení v odboru občansko správní. Při tomto průzkumu byla zvolena metoda rozhovoru s jednotlivými úředníky, kteří projednávají přestupku proti občanskému soužití, které se stanou na území městské části Praha 10. Metoda rozhovoru byla zvolena z důvodu osobního kontaktu a možnosti zpětné vazby. Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit nedostatky ze strany policejního orgánu při prověřování přestupků proti občanskému soužití a následném poustoupení na uvedený úřad k projednání. Rozhovor byl uskutečněn se čtyřmi zpracovateli přestupků. Dalším cílem bylo získání statických údajů městského úřadu pro Prahu 10 k návrhovým přestupkům a tyto mezi sebou porovnat.

Jak je výše uvedeno úředníci byly dotazováni jaké nedostatky shledávají v postoupených přestupcích, ze strany policejního orgánu, kdy všichni dotázaní uvedli, že po administrativní stránce nemají k policejnímu orgánu žádné výhrady. Valná většina oznámení, které obdrží obsahují veškeré náležitosti oznámení přestupku. Tedy přesný popis skutku, místo a čas spáchání, poškozenou a podezřelou osobu s kontakty na tyto osoby. Pokud je nějaké oznámení neúplné, vždy se telefonicky domluví s pracovníkem policie, který oznámení zpracovával na odstranění chyb např. úřední záznam, který se doplnění do spisu.

Naopak všichni dotázaní se shodly na třech nedostatcích, které shledávají v postoupených spisech k projednání, které jim stěžují nebo naprosto znemožní prokázat obviněnému vinu.

Jako hlavní nedostatek u návrhových přestupků proti občanskému soužití byla shledána absence pořízení fotodokumentace a následného ohledání místa spáchání, nebo páchání přestupku pokud se jedná o opakované jednání pachatele. Toto ohledání je důležité při prokazování viny např. při napadení, které se stane v bytě při kterém dojde k poškození nebo rozházení vybavení pokoje. Toto ohledání značně přispěje k prokázání, že k napadení skutečně došlo. A dále o pořízení fotodokumentace poranění oběti hned po incidentu. Průzkumem bylo zjištěno, že z pravidla ke spisovému materiálu jsou přikládány lékařské zprávy oběti, ale ošetřující lékař tyto zranění z pravidla nenafotografují, ale pouze popíše slovy. Tato fotodokumentace umožní správnímu orgánu udělat si správnou představu o rozsahu a charakteru zranění oběti. Jako příklad jeden z úředníků uvedl, že projednával případ, který mu byl postoupen

orgánem policie, ve kterém došlo k fyzickému napadení ženy, které útočník zlomil zub. Ale nikdo s policistů, kteří případ prověřovali fyzicky nezkontroloval a ani fotograficky nezdokumentoval, zda tato oběť má tento zub skutečně zlomený, nebo aspoň toto nebylo ve spisu nikde uvedeno. Správní orgán měl v tomto případě stížené prokazování, z důvodu, že poškozená byla na lékařském ošetření, až z odstupem několika dní, kdy obviněný se hájil s tím, že tato si mohla zranění přivodit později po napadení.

Jako další nedostatek, který blíže souvisí s předchozím je zajišťování důkazních prostředků a špatné provedení šetření na místě spáchání přestupků. Průzkumem bylo zjištěno, že se úředníci velmi často setkávali s případy ve kterých je ze strany policejního orgánu zajištěn kamerový záznam, ale tento je následně vyhodnocen jako neupotřebitelný a není zaslán na úřad jako důkazní prostředek. Při následném vyžádání těchto záznamů je zjištěno, že jsou např. ve špatné kvalitě ale průběh napadení zde vidět je a tedy záznam může posloužit jako důkazní prostředek k prokázání vinny.

Poslední závažnější nedostatek, který byl průzkum zjištěn je absence výslechu podezřelé osoby, krátce po incidentu. Úředníci shodně uvedli, že se opakovaně setkávají se případy ve kterých podezřelý není vyslechnut vůbec, nebo do úředního záznam o podaném vysvětlení uvede, že se odmítá k dané věci vyjádřit před policejním orgánem a svou obhajobu přednese až správnímu orgánu. Tento nedostatek správnímu orgánu znemožňuje konfrontaci mezi výpověďmi podezřelého krátce po incidentu, kdy si ještě neměl tolik času si věc pořádně rozmyslet a výpovědi s odstupem času.

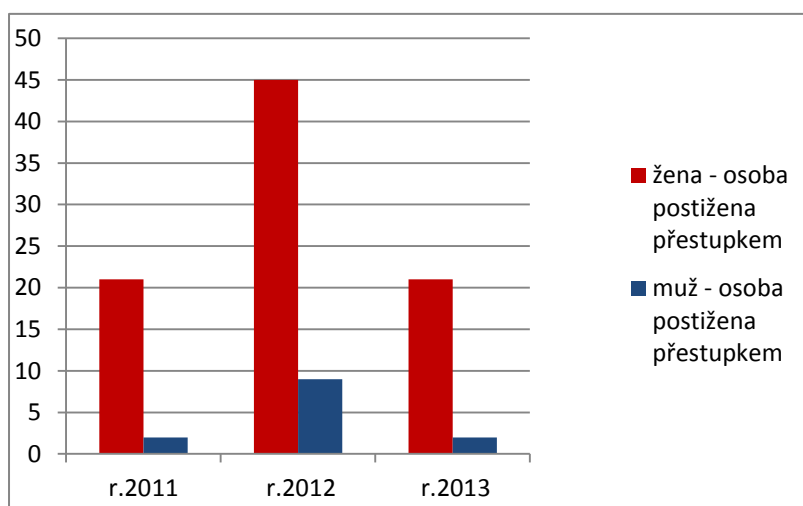
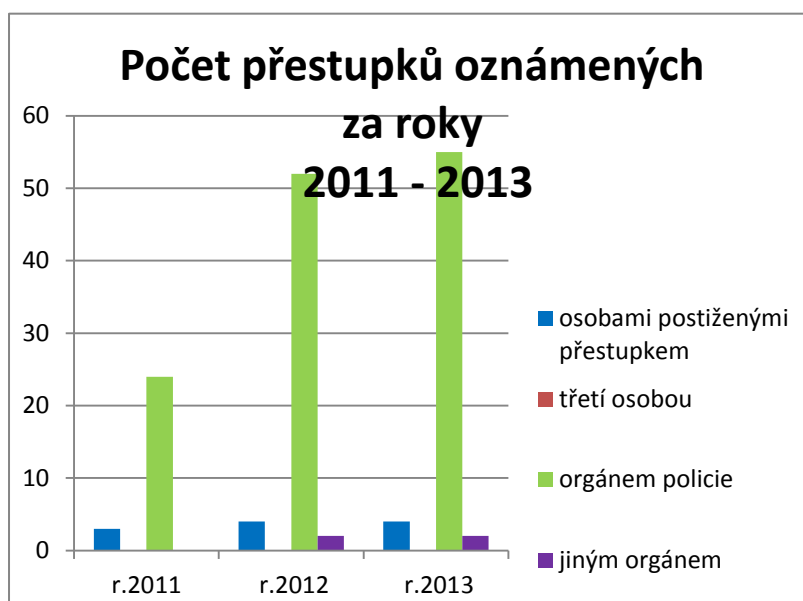
Ve věcech návrhových přestupků, bylo zjištěno, že se správní orgán opakovaně setkává s problémem nedostatečného poučení poškozených osob ze strany policejního orgánu o nutnosti podat návrh na projednání přestupku. K tomuto bylo zjištěno, že nelze přesně určit zda je chyba ve špatném poučení poškozených osob o nutnosti podat návrh, nebo ve špatném pochopení principu návrhových přestupků samotnými poškozenými osobami. Z praxe správního orgánu bylo zjištěno, že poškozené osobě bylo policistou, který zpracovával jeho oznámení sděleno, že se již nemusí o nic starat a správní orgán jej kontaktu sám poté co policejním orgánem bude postoupen spisový materiál. Což ale není pravda, jelikož jak je uvedeno v předchozí kapitole této práce samotné oznámení návrhového přestupku na policii České republiky, není považováno za podání návrhu na projednání přestupku.

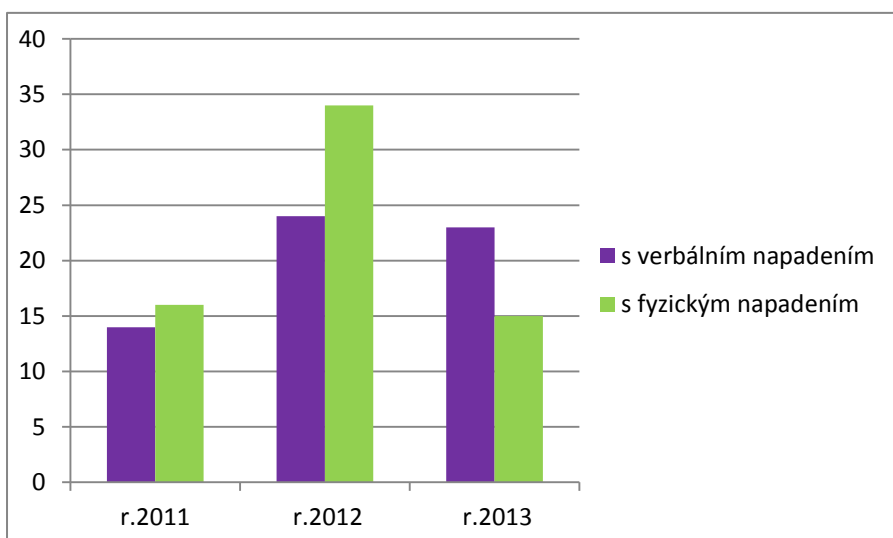
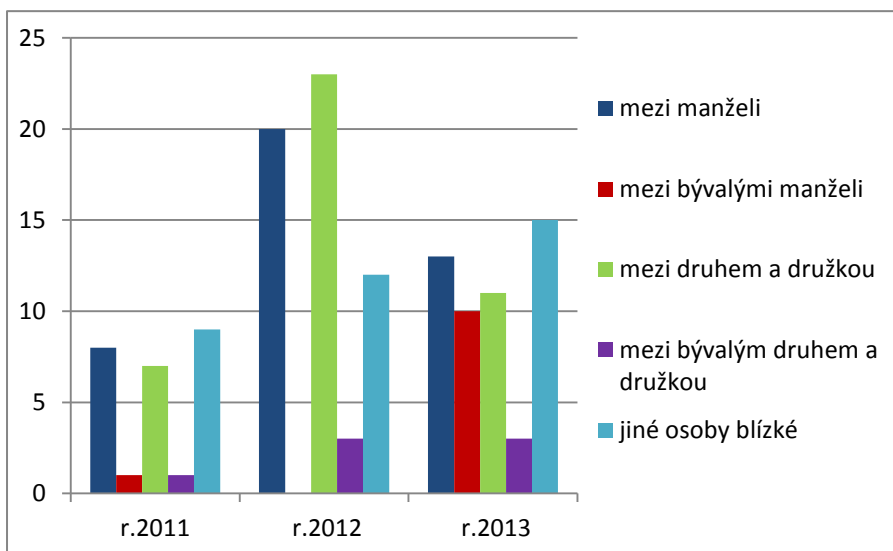
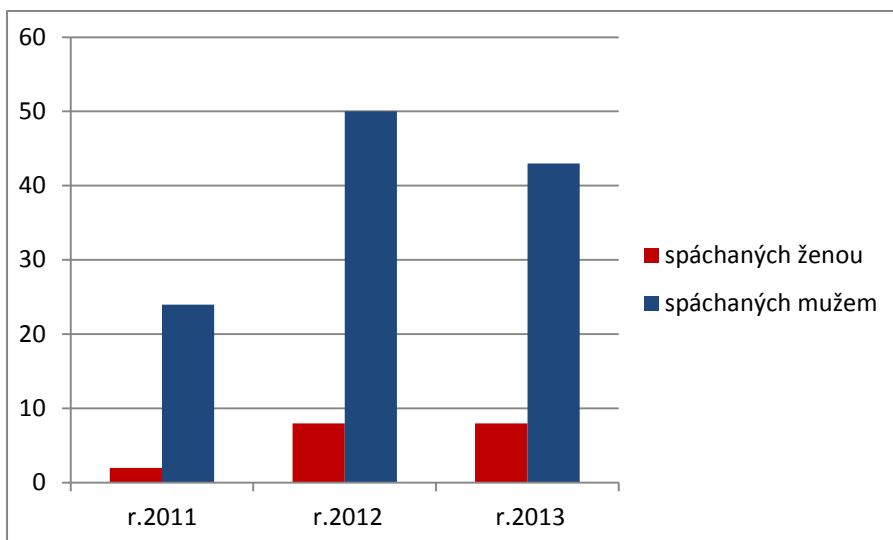
7.1 Statistické údaje úřadu městské části Praha 10

Na uvedeném městském úřadě se podařilo k potřebám této práce získat jejich statistické údaje k řízení o přestupcích a to statistiky ke všem došlým přestupkům na uvedený úřad za rok 2013 a dále statistické údaje k návrhovým přestupkům za roky 2011, 2012 a 2013. Z těchto údajů bylo zjištěno že v roce 2013 městská část Praha 10 vyřizovala 1 379 přestupků. Z tohoto počtu se jednalo o 61 případů přestupků podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) přestupkového zákona, které byly spáchány mezi osobami blízkými, osobami žijící ve společném obydlí nebo osobami, který byli v minulosti osobami blízkými. Drtivá většina těchto případů byla oznámena policií České republiky a to v počtu 55 případů. Bylo zahájeno 18 návrhových přestupkových řízení, pouze 8 přestupkových řízení skončilo odsuzujícím rozhodnutím. Z počtu 61 návrhových přestupků se jednalo o 51 přestupků dle ustn. § 49 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona. Z tohoto se jednalo o 23 přestupků s verbálním napadením a o 15 přestupků s fyzickým napadením. 23 přestupků bylo spácháno mezi manžely, 14 přestupků mezi druhem a družkou a u zbylých případů se jednalo o jiné osoby blízké. U 48 případů byla postižená osoba žena a u pouhých 3 případů byl postiženou osobou muž. Dále u 8 případů byla podezřelou osobou žena a u 43 případů byl podezřelou osobou muž.

7.1.1 Grafické zpracování návrhových přestupků na městské části Praha 10 za období 2011, 2012 a 2013

Na městském úřadu pro Prahu 10 bylo v roce 2011 vyřízeno celkem 27 návrhových přestupků, v roce 2012 bylo vyřízeno 58 návrhových přestupků a v roce 2013 bylo vyřízeno 61 návrhových přestupků. Ze zjištěných dat na uvedeném městském úřadě byly sestaveny pro orientaci níže uvedené grafy.

Závěr

Tato bakalářská práce pojednává o přestupcích proti občanskému soužití se zaměřením na návrhové přestupky. Celá práce je členěna do šesti kapitol, které na sebe postupně navazují dle řešené problematiky, kdy poslední dvě kapitoly obsahují odbornou část této práce. Tato konečná část práce bude obsahovat shrnutí každé kapitoly.

V první kapitole je v teoretické rovině řešena problematika přestupků jako takových. Jsou zde vysvětleny jednotlivé pojmy, znaky a charakteristika přestupku. V závěrečné části této kapitoly jsou uvedeny a vysvětleny jednotlivé skutkové podstaty přestupků proti občanskému soužití, kdy k vybraným ustanovením byly pro lepší představu uvedeny možné případy, které by odpovídali danému ustanovení.

Druhá kapitola pojednává též v teoretické rovině o přestupkovém řízení s návazností na návrhové přestupky. Tak jako v předchozí kapitole jsou zde vysvětleny jednotlivé pojmy, účel a průběh přestupkového řízení. Dále jsou zde uvedeny a vysvětleny jednotlivé druhy přestupkového řízení, sankce za přestupek a ochranná opatření. V této části je též vysvětleno v jakém přestupkovém řízení je možno projednat návrhový přestupek a jakou sankci a ochranné opatření lze za tento druh přestupků uložit. Dále jsou zde popsány možnosti ukončení přestupkového řízení.

Další kapitola je řešena částečně teoreticky a částečně z praktického hlediska. Tato kapitola pojednává o problematice této práce, tedy o návrhových přestupcích. Z teoretického hlediska je zde vysvětleno co to vlastně je návrhový přestupek, z jakého důvodu je tento pojem zaveden do přestupkového zákona, jaké jsou rozdíly mezi klasickým přestupkem a návrhovým přestupkem. Hlavním rozdílem je způsob zahájení přestupkového řízení. U klasických přestupků správní orgán postupuje vždy z úřední povinnosti nezávisle na názoru poškozeného či obviněného. U návrhových přestupků toto neplatí. O průběhu přestupkového řízení rozhoduje návrhovatel. Tento rozhoduje, který přestupek bude projednán a kdykoliv během přestupkového řízení může svůj návrh vzít zpět a tímto přestupkové řízení zastavit. Dále je v této kapitole popsán samotný návrh na zahájení řízení o přestupku. Jeho forma, náležitosti a lhůta do které musí být podán. Z praktického hlediska zde byl popsán průběh přestupkového řízení. Tento zde byl popsán pro představu jak takové řízení probíhá, jelikož ne všichni se někdy přestupkového řízení účastnili. Tato část byla i konzultována s úředníky úřadu městské části pro Prahu 10.

Čtvrtá část této práce zkráceně vysvětluje pojem domácí násilí. Je zde vysvětlena problematika domácího násilí, znaky a formy domácího násilí a institut vykázání. Tato problematika byla do této práce zavedena z důvodu, že návrhové přestupky úzce souvisí i s domácím násilím. Toto dokazuje i skutečnost, že při prováděném průzkumu na městském úřadě pro Prahu 10, každý z dotázaných úředníků okamžitě jak slyšel o návrhových přestupcích si okamžitě vybavil domácí násilí.

Poslední dvě kapitoly jsou psány z čistě praktického hlediska. V první z těchto dvou kapitol jsou popsány tři praktické příklady případů ve kterých bylo prověřováno podezření na páchaní domácího a které se odehrály mezi osobami blízkými. U prvních dvou příkladů jsou v této kapitole uvedeny i podrobné výsledky poškozených osob. Tyto ukázky výsledků jsou v práci zahrnuty z důvodu, že dle názoru autora se mnoho začínajících policistů, nebo policistů, kteří se s danou problematikou ještě nesetkali nemají přesnou představu jak takový výsledek vést, na co se mají oběti ptát a jak celý výsledek strukturovat. Tyto výsledky jsou velmi časově náročné, někdy i okolo 4 a více hodin. A proto jsou velmi psychicky a fyzicky náročné jak pro policistu, který výsledek vede tak pro osobu se která svou výpověď podává. Zároveň podrobný výsledek je velmi důležitý pro správnou kvalifikaci skutku. Toto bylo názorně prezentováno na uvedených příkladech. Kdy u příkladu č. 1 se poškozená osoba snažila za každou cenu docílit vykázání svého manžela, s orgánem policie velmi ochotně spolupracovala a až příliš podrobně si vše pamatovala. Naopak u dalších dvou příkladů poškozené osoby měli tendenci věc bagatelizovat, omlouvali násilné osoby a nebyli příliš ochotné spolupracovat s orgánem policie. A až po provedení podrobného výsledku vyšlo najevo jakého skutku se pachatel dopouštěl. V této kapitole byla také provedena komparace mezi přestupkem proti občanskému soužití a dvěma trestnými činy ublížení na zdraví a týrání osoby žijící ve společném obydlí. Z této komparace vyplívá, že nelze určit přesnou hranici mezi těmito skutky. Vždy je nutno posuzovat, každý případ individuálně a komplexně. Při rozhodování hraje důležitou roli zkušenosti policisty, který daný případ prověřuje a samozřejmě rozhodnutí dozorujícího státního zástupce. Tato práce by do jisté míry mohla pomoc začínajícím policistům při rozhodování mezi uvedenými skutky a udělat si představu jak má vypadat výsledek k dané problematice. V této kapitole byl také jako příklad č. 4 popsán případ z pohledu správního orgánu. Tento zde byl popsán pro úplnost této práce, aby bylo patrné jak probíhá přestupkové řízení, na jakých základech správní orgán rozhoduje a aby zde bylo uvedeno propojení teoretické a praktické části této práce.

V druhé kapitole praktické části a zároveň v poslední kapitole práce byl proveden průzkum na městském úřadě pro Prahu 10. Při tomto průzkumu bylo hovořeno se čtyřmi zpracovateli přestupků. Tedy z důvodu osobního kontaktu a možnosti zpětné vazby byla zvolena metoda rozhovoru. Při tomto průzkumu byly zjištěny tři nedostatky na kterých se shodli všichni dotázaní úředníci. Jednalo se o nepořízení fotodokumentace. Ať už z místa spáchání nebo páchání přestupku a s tím spojené následné neprovedení ohledání místa činu a dále nepořízení fotodokumentace zranění oběti přestupku nebo trestného činu. Jako druhý nedostatek byl shledán absence výslechu podezřelé osoby krátce po incidentu, nebo výslech neúplný a nic říkající. A jako poslední nedostatek bylo zjištěno špatné zajišťování důkazního materiálu popř. špatné vyhodnocení těchto důkazních prostředků. První nedostatek by se dal zřejmě vyřešit vydáním nového závazného pokyn ve kterém, by ohledání místa páchání přestupku s podezřením na páchání domácího násilí bylo povinností, ale toto je dle názoru autora zbytečně. Jelikož ne u každého případu má toto ohledání důkazní váhu a spíše by to více zatěžovala již tak vytížené pracovníky policie. Spíše by u všech nedostatků stačilo apelování na jednotlivé pracovníky policie, kteří oznámení prověřují a na jejich vedoucí, aby uvedené úkony prováděli z vlastní iniciativy. Důležité je aby si každý policista uvědomil, že neprovedením nějakého úkonu nebo špatného vyhodnocení důkazního prostředku, ztíží nebo naprosto znemožní správnímu orgánu, který pak o přestupku rozhoduje prokázat obviněnému vinu.

V druhé části této kapitoly byla provedena analýza statistických údajů úřadu městské části pro Prahu. Tato analýza nepatřila mezi cíle této práce, ale jelikož se podařilo na uvedeném úřadě opatřit dostatek vstupních dat, byla ve zkrácené formě analýz provedena. Z této vyplívá, že pouze velmi malé množství okolo 5 % z celkového množství všech přestupků, které uvedený městský úřad projednává se jedná o návrhové přestupky. Dále z analýzy dat za období 2011 - 2013 bylo zjištěno, že drtivá většina případů byla oznámena policií České republiky, ve většině projednávaných návrhových přestupků je postiženou osobou žena a naopak ve většině případů je násilnou osobou muž. Přibližně stejný počet případů se stal mezi manželi a mezi druhem a družkou. A o něco větší má podíl počet přestupků s fyzickým napadením než počet přestupků s pouze verbálním napadením. Tato analýze je v této práci uvedena pouze orientačně pro lepší představu o projednávaných přestupcích .

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje :

1. BEDNÁŘOVÁ, Z., MACKOVÁ, K., WUNSCHOVÁ, P., BLÁHOVÁ, K., *Domácí násilí Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha : nakladatelství Acorus, 2009, 91 s. ISBN 978-80-254-5422-0 .
2. CONWAYOVÁ, H., *Domácí násilí Příručka pro současné i potenciální oběti*. Praha : nakladatelství albatros 2007, 159 s. ISBN 978-80-00-01550-7.
3. ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H., *Přestupkové řízení*. Praha : nakladatelství Linde, 2006, 685 s. ISBN 80-7201-623-7.
4. ČERNÝ, Z., ŠLAUF V., *Přestupkové právo, komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. Praha : nakladatelství Linde, 2004. 451 s. ISBN: 978-80-7201-830-7.
5. ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V., TAUBER, M., *Přestupkové právo, Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. Praha : Nakladatelství Linde a.s., 2009.
6. HORZINKOVÁ, E ., ČECHMÁNEK B., *Přestupky a Správní trestání*. Praha : nakladatelství Eurounion s.r.o. 266 s. ISBN 80-7317-012.
7. HORZINKOVÁ, E., FIALA, Z., *Návrhové přestupky*. Praha : nakladatelství Leges s.r.o 2013 95 s. ISBN 978-80-87576-70-0.
8. JELÍNEK, J. a kolektiv., *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha : Nakladatelství Leges, 2009. 1216 s. ISBN 978-80-87212-22-6.
9. ŠEVČÍK, ŠPATENKOVÁ., *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011, 192 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

10. VARGOVÁ, POKORNÁ, TOUFAROVÁ., *Partnerské násilí*. Praha : nakladatelství Linde, 2008, 290 s. ISBN 978-80-86131-76-4.

11. VEDRAL, L., *Správní řád - Komentář*. Praha : nakladatelství Bova Polygon, 2006, 910s. ISBN 80-7273-134-3.

Internetové zdroje :

1. *Autoweb*[online] 2014 [cit. 5-1-2014]. Dostupné z WWW:

<<http://www.autoweb.cz/materialni-aspekt/-prestupku-nejvyssi-spravni-soud-rekl-rozhodne-ano/>>.

2. *Bílí kruh bezpečí* [online] 2014 [cit. 10-3-2014]. Dostupné z WWW:

<<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/> >.

3. *Pravníradce* [online] 2014 [cit. 10-4-2014]. Dostupné z WWW:

<<http://pravniradce.ihned.cz/c1-50634850-k-trestnym-cinum-proti-rodine-a-detem-v-novem-trestnim-zakoniku>>.

4. *Rosa* [online] 2014 [cit. 10-3-2014]. Dostupné z WWW: < <http://www.rosa-os.cz/domaci-/nasili/specifika-domaciho-nasili/> >.

5. *Sagit* [online] 2014 [cit. 17-1-2014]. Dostupné z WWW:

<http://www.sagit.cz/pages/lexikonhesl/atxt.asp?cd=155&typ=r&refresh=yes&levelid=SP_389.HTM>.

6. *Studentský vyhledávač* [online] 2013 [cit. 2-1-2014]. Dostupné z WWW:

<http://pravo-cz.studentske.cz/2008/11/pojem-pestupku-materiln-formln-znaky_9196.html

7. VARVAŘOVSKÝ, P., *Přestupky - veřejný ochránce práv ombucman* [online] [cit. 5-1-2014]. 2012 ISBN 978-80-7357-945-6. Dostupný z WWW:

<http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/sborniky_stanoviska/Prestupky.pdf>

8. zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin [online] 2014 [cit. 13-1-2014]. Dostupné z WWW:<<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=51548&recS/how=1&nr=273~2F2001&rpp=15#parCnt>>.

Legislativní dokumenty :

1. SAGIT. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, novela zákona o přestupcích k 1. 3. 2010, 384 s. ISBN 978-80-7208-802-7.

2. SAGIT. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, Úplné znění, ISBN 978-80-7208-782-2.

Ostatní zdroje :

1. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009 sp. zn. As 104/2008 – 45

2. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2010 sp. zn. 5 As 65/2009 – 39.

3. *Sborník textů k problematice domácího násilí*. Praha : Vydalo Centrum sociálních služeb Praha, 2010. 166 s

Seznam příloh

I. Celkové statistické údaje správního orgánu městské části Praha 10 za rok 2013

II. Statistické údaje správních orgánů k řízení o přestupcích za období 1.1.2013 - 31.12.2013 - přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

III. Statistické údaje správních orgánů k řízení o přestupcích za období 1.1.2012 - 31.12.2012 - přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

III. Statistické údaje správních orgánů k řízení o přestupcích za období 1.1.2012 - 31.12.2012 - přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Příloha I : Celkové statistické údaje správního orgánu městské části Praha 10 za rok 2013

		Číslo řádku	Krajský úřad	Obec	Celkem
a		b	1	2	3
Počet nevyřízených přestupků z minulého období		1		486	
Počet přestupků došlých během roku 2013		2		1 379	
Postoupeno	Podle § 71 zák. o přestupcích Podle § 12 správního řádu	3		142	
	Podle § 55/3 zák. o přestupcích	4		15	
Odloženo		5		332	
Počet všech přestupků ke zpracování v tomto období		6		1 376	
a) blokově vyřízeno		7		103	
b) v příkazním řízení vyřízeno	napomenutím	8		25	
	pokutou	9		496	
Projednáním bez uložení opatření		10		14	
Uložení sankce, z toho:		11		150	
Napomenutím		12		3	
pokutou		13		147	
Zákazem činnosti		14			
Propadnutím věci		15		13	
Zákaz pobytu		16		2	
Zastavením řízením		17		65	
Celkem ve správním řízení projednáno		18		228	
		19			
		20			
		21			

Příloha II : Statistické údaje správních orgánů k řízení o přestupcích za období 1.1.2013 - 31.12.2013

- předmětem evidence jsou pouze přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, které byly spáchány osobami blízkými, osobami žijící ve společném bydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými.

- údaje jsou určeny pro zpracování analýzy v oblasti jednání, které vykazuje některé znaky jevu domácího násilí, a možných opatření k jejich eliminaci.

Název správního orgánu	Městská část Praha 10	
Období, za které jsou statistické údaje vyplňovány:	1.1.2013 - 31.12.2013	
Celkový počet vyřizovaných přestupků	61	
Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem	4	
Počet přestupků oznámených třetí osobou	0	
Počet přestupků oznámených orgánem policie	55	
Počet přestupků oznámených jiným orgánem	2	
Počet přestupků postoupených orgánem činném v trestním řízení	4	
Celkový počet zahájených řízení	18	
A z toho Počet zastavených řízení	10	
Počet odsuzujících rozhodnutí - pravomocných	8	
Počet přestupků § 49/1 písm. c)	51	
Počet přestupků s verbálním napadením	23	
Počet přestupků s fyzickým napadením	15	
Počet přestupků mezi manželi	13	2
Počet přestupků mezi bývalými manželi	10	2
Počet přestupků mezi druhem a družkou	11	1
Počet přestupků mezi bývalým druhem a družkou	3	1
Počet přestupků jiné osoby blízké	15	2
Počet přestupů žena - osoba postižená přestupkem	48	
Počet přestupů muž - osoba postižená přestupkem	3	
Počet přestupů spáchaných ženou	8	
Počet přestupů spáchaných mužem	43	

Příloha III : Statistické údaje správních orgánů k řízení o přestupcích za období 1.1.2012 - 31.12.2012

- předmětem evidence jsou pouze přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, které byly spáchány osobami blízkými, osobami žijící ve společném bydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými.

- údaje jsou určeny pro zpracování analýzy v oblasti jednání, které vykazuje některé znaky jevu domácího násilí, a možných opatření k jejich eliminaci.

Název správního orgánu	Městská část Praha 10	
Období, za které jsou statistické údaje vyplňovány:	1.1.2012 - 31.12.2012	
Celkový počet vyřizovaných přestupků	58	
Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem	4	
Počet přestupků oznámených třetí osobou	0	
Počet přestupků oznámených orgánem policie	52	
Počet přestupků oznámených jiným orgánem	2	
Počet přestupků postoupených orgánem činném v trestním řízení	0	
Celkový počet zahájených řízení	58	
A z toho Počet zastavených řízení	53	
Počet odsuzujících rozhodnutí - pravomocných	5	
Počet přestupků § 49/1 písm. c)	58	
Počet přestupků s verbálním napadením	24	
Počet přestupků s fyzickým napadením	34	
Počet přestupků mezi manželi	20	0
Počet přestupků mezi bývalými manželi	0	0
Počet přestupků mezi druhem a družkou	23	1
Počet přestupků mezi bývalým druhem a družkou	3	2
Počet přestupků jiné osoby blízké	12	2
Počet přestupů žena - osoba postižená přestupkem	45	
Počet přestupů muž - osoba postižená přestupkem	9	
Počet přestupů spáchaných ženou	8	
Počet přestupů spáchaných mužem	50	

Příloha IV : Statistické údaje správních orgánů k řízení o přestupcích za období 1.1.2011 - 31.12.2011

- předmětem evidence jsou pouze přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, které byly spáchány osobami blízkými, osobami žijící ve společném bydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými.

- údaje jsou určeny pro zpracování analýzy v oblasti jednání, které vykazuje některé znaky jevu domácího násilí, a možných opatření k jejich eliminaci.

Název správního orgánu	Městská část Praha 10	
Období, za které jsou statistické údaje vyplňovány:	1.1.2011 - 31.12.2011	
Celkový počet vyřizovaných přestupků	27	
Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem	3	
Počet přestupků oznámených třetí osobou	0	
Počet přestupků oznámených orgánem policie	24	
Počet přestupků oznámených jiným orgánem	0	
Počet přestupků postoupených orgánem činným v trestním řízení	1	
Celkový počet zahájených řízení	26	
A z toho Počet zastavených řízení	13	
Počet odsuzujících rozhodnutí - pravomocných	4	
Počet přestupků § 49/1 písm. c)	26	
Počet přestupků s verbálním napadením	14	
Počet přestupků s fyzickým napadením	16	
Počet přestupků mezi manželi	8	0
Počet přestupků mezi bývalými manželi	1	1
Počet přestupků mezi druhem a družkou	7	1
Počet přestupků mezi bývalým druhem a družkou	1	1
Počet přestupků jiné osoby blízké	9	1
Počet přestupů žena - osoba postižená přestupkem	21	
Počet přestupů muž - osoba postižená přestupkem	2	
Počet přestupů spáchaných ženou	2	
Počet přestupů spáchaných mužem	24	